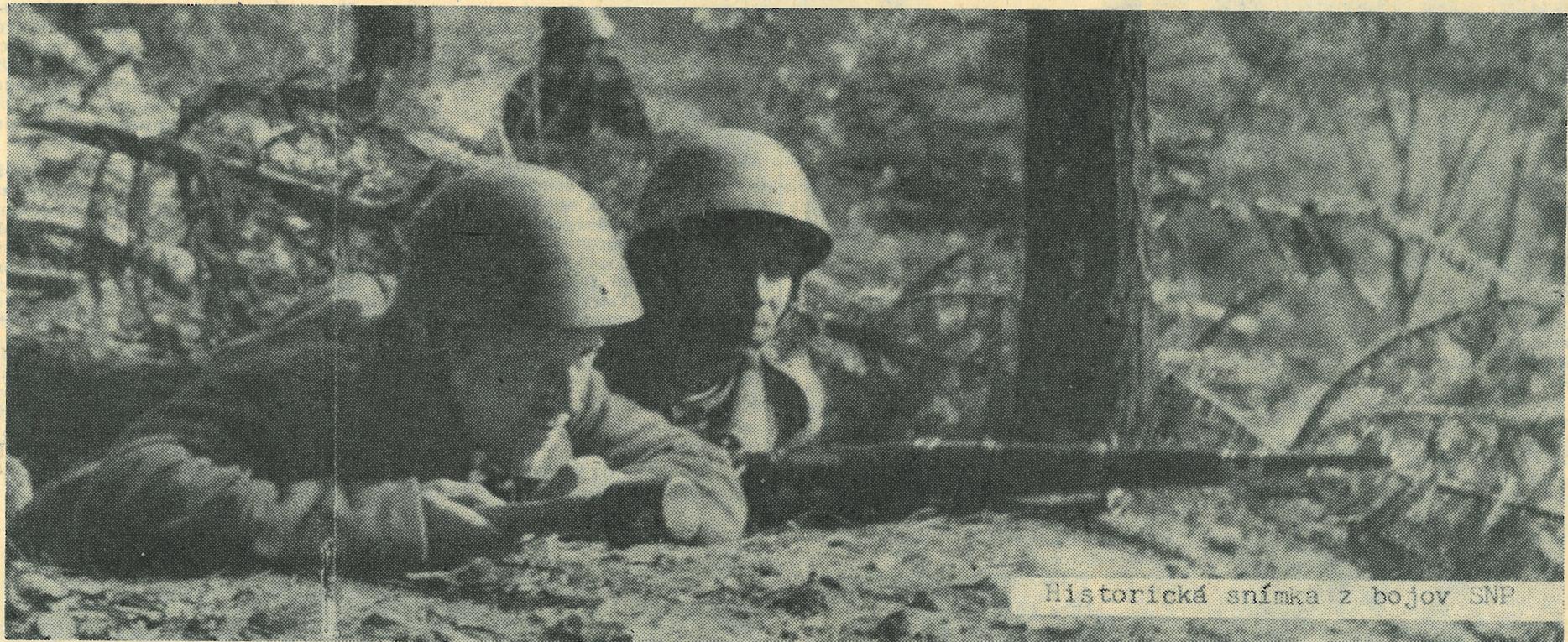

Zivot

KULTURNĚ SPOLEČENSKÝ ČASOPIS • SRPEN • AUGUST • SIERPIEŃ • ČÍSLO 8/1982 ROČNÍK 25 CENA 10 ZŁ

Historická snímka z bojov SNP

VLADIMÍR MINÁČ

Pod temným nebom

Tma tmúca, hviezdy nevidieť... S neúprosnou pravidelnosťou, ako milióny tikajúcich hodiniek, klopkajú kvapky dažďa na strechu pralesa.

Dnu, pod klenbou takmer spletených korún, je ešte tmavší svet. Vlhko a ostrý pach hnijúceho drevá. Ticho. Len keď sa vietor oprie do korún, výstražne zabubňujú na tlejúcom listí kvapky.

V maličkej úžabine horí oheň. Plameň je nízky, mdlý, dym sa rozpráhuje, prepletá pomedzi ozrútné kmene na všetky strany. Okolo ohňa sedia štyria chlapia. Pookrúcaní do premoknutých vojenských plášťov sedia bez slova, nehybne ako čudné, neskutočne súsošie. Brady opreté na rukách, držiacich hlavne pušiek, od únavy privierajúce sa viečka, tváre rovnako zaraštené a strápené.

Po chvíli sa jeden z nich pohnie. A pretože sú ulepení jeden na druhého, všetci zdvihnuviečku, pomrvia sa, zavzduchajú. „Ale sa parí...“ povie ten, čo sa prvý pohol. Pozerá na plášť, z ktorého vychádzajú kudoly pary.

Nikto mu neodpovie. Len mrzuto zaklipkajú viečkami a driemú ďalej. Ale chlap s veľkým poskakujúcim ohryzkom sa už celkom prebral, je mu otupno samému bdiť.

„Bolo by treba priložiť.“

Nič. Ani nevzhliadnu.

„Vrávím, bolo by treba priložiť.“

Vtedy sa nahnevane zdvihne na čierne zarastená tvár s maličkými behajúcimi očkami.

„A čože mátožiš?... Hora je okolo — naber...!“

Chlap s veľkým ohryzkom sa nahne nad oheň, poprekadá horiacie konáre. Oheň zasyčí, zadymí.

„Ja len vratívím, že by bolo treba...“

Tretí chlap, so širokou tvárou, s vyčnievajúcimi licenými kosťami, sa rozkasle.

„Ale že ti... no... celkom ma zadusí. A čože nejdeš? Pozri ho, aký je Maco veľký pán — rozkazovať hej, leh keby bol komu...“

Maco, ten s poskakujúcim ohryzkom, sa pomiešti, ale nevstáva. Obracia sa priamo na prísnu čiernu tvár, akoby bol slová prepočul.

„Ja len vratívím, Duro báči, Jano by mal preskočiť, najmladší je...“

Svetrý chlap, počujúc svoje meno, zdvihne hlavu. Tvár má naozaj mladšiu, svetlejšiu; spod premoknutej čiapky, stiahnutej na uši, neporiadne mu trčia zlepene svetlé chumáče vlasov.

„Ale ja? Či je na mne rad?“ odvráva krotko.

„Len chod. Z nosa ti neodpadne...“ povie prísnou Duro. Jano sa poslušne dvíha. Vidieť, je vysoký, veľký, taký, čo tažko aj na vojne naň nájdú mieru. Plášť mu je len po kolená a niečo nižie lakťov. Chvíľu ho počut, ako tažko čvachce pod ním premoknutá zem. Tu a tam zapraskoce konárik. Potom znova tíšina.

Ked sa Jano vracia s náručou pačiný, tí pri ohni už znova driemú.

Jano presne a zručne poláme raždie, prikladá na oheň. Preberú sa, keď sa spod mokrého raždia vyvalí dym. Pretierajú si oči, odkašľú.

„Celkom zadusi...“ hovorí Ondro, chlap so širokou tvárou. Pretiera si od dymu a driemot zaslzené červené oči. Potom sa pozrie s otázkou na Ďura, na najstaršieho.

„Ba či sme sa nezatárali? Ludia vratia, že aj zlô môže chytiť za ruku v takých horách.“

Duro pohŕdavo zmraští tvár.

„Veru si, Ondro, veľmi nebežal ta, kde mудrost rozdávali... A keď sa ti nepáči, šťastnú cestu, chod si po svojom. Chyti fa za ruku, ale — Nemec.“

Maco sa liškavo obráti na Ďura.

„A ja už len za vami, Duro báči. Ved sa vravi, neraz-nedva ste tade to nôckami prevádzali ovce, poznáte hore chodníky, hehe...“

Smiech je silený, neúprimný. Nikto sa k nemu nepridá.

Duro aj chce niečo povedať, ale potom si to rozmyslí. Dlho sa dívá do ohňa a kýva pre seba hlavou: „Veru, keby si vedel, ty odzgan, nesmial by si sa tak sprosto. Bola nôcka, keď Ďuro hnhal tvójho otcovej ovce, nečítal ich tvoj otec ráno v košiari...“

Znovu zatichli, zamreli.

Ticho je nepokoju, plné nástrah. V polospánku vyskakuje myšlienka za myšlienkovou, jedna divšia, príznačnejšia

než druhá. Jeden po druhom sa strhávajú z driemot, naširoko otvárajú oči: v očiach je ešte strach z predstavy, ktorá už mizne. Potom im únava znova priviera viečka.

V hore, celkom blízko, zapraskoce. Nie, nie je to vyschnutý konár, ktorý padá s praskotom po kmeni — je to zver, alebo človek. Všetci odrazu zdvihnu hlavy a načuvávajú. Už jasne počujú, ide človek, smelo akoby tu bol doma.

„Ta sa... od ohňa...“ stačí zašeptať Ďuro.

Skrbáľajú sa do lístia, ustrašene zvierajú pušky. Vtedy sa človek, čo kráča horou, zastaví. Nevidia ho, ale cítia, ako stojí a premeriava si ich, a každému beží mráz po chrbe. Potom človek vypovie jasne a ako sa im zdá, priveľmi nahlas: „Nestrieľajte... svoj!“

Vydychnú si. Jano chce aj vstať, ale Ďuro ho okrikne. Tamtomu zavolá, siliac sa do sebavedomého rozkazovacieho tónu: „Len pod bližšie... poznáme všeljakých vtáčikov. Všeljakých sme videli, poskusovali. Len pod rovno, nijake figle... držím ťa na muške...“

Clovek v hore sa zasmial.

„Skôr ja vás. Po jednom vás môžem zložiť — ako vrabce.“ Ale už sa pohol. Kráča rovno k nim, odmeraným, pokojným krokom. Už je blízko pri nich, vidieť obrys pláštenky z celoviny,

POKRAČOVANIE NA STR. 5

CESTA K NORMALIZÁCII

„iba od nás závisí budúcnosť krajiny, aj tá zajtrajšia, aj tá v historickej perspektive“ — týmito slovami, obsiahnutými v sejmovom uznesení, sa parlament PER, ktorý zasadol 21. m.m. v predvečer sviatku obrodenia, obrátil na poľskú spoločnosť a vyzval k rozvahе a pocitu zodpovednosti za ďalšie osudy socialistickej vlasti. Podobný prízvuk obsahoval prejav ministerského predsedu, armádneho generála Wojciecha Jaruzelského, ktorý zdôraznil, že od nás závisí pokrok na ceste ďal-

šej normalizácie vnútornej situácie krajiny.

V diskusii, v ktorej prehovorilo 14 rečníkov, v tom predstavitelia poslaneckých klubov a krúžkov, ako aj poslanci nestranici, vyjadrili podporu smerom činnosti vlády v druhom polroku t.r., ktoré predložil ministerský predseda. Zdôrazňovali, že dôležitá bude predovšetkým naša každodenná svedomitá práca, angažovanosť na každom pracovisku a mieste pôsobnosti.

Sejm vyzval poľskú spoločnosť, aby podporila medzinárodné úsilie pre záchranu a upevnenie mieru;

Uskutočnil aj zmeny v Predsedníctve Sejmu a v Rade ministrov;

Schválil uverejnené uznesenie, ktoré dňa 21. júla t.r. zavŕšilo jarné zasadania Sejmu VII. volebného obdobia.

Zo Stockholmu vyrazil Pochod mieru 82, ktorého cesta viedla zo švédskeho hl. mesta cez finske mesto Turku, Leningrad, Moskvu, do hl. mesta Bieloruskej SSR Minska. Iniciátorami tejto protivojnovej manifestácie sú členky škandínavskej organizácie Ženy pre mier. Na snímke: začiatok pochodu v Stockholme.

foto: CAF—UPI

San Salvador. Jednotky vládnych vojsk začali v provincii Chalatanango ofenzívou proti partizánom z Frontu Farabundo Martího. Pod stálou delostreleckou palbou sú dva mesta tejto provincie obsadené partizánmi. Partizáni o.i. blokujú cestu spájajúcu San Francisco-Gotera a Perquin v severovýchodnej časti provincie Maraz. Sú vyzbrojení americkými a belgickými zbraňami.

Júlový sviatok. Slávnostná výmená stráži pri hrobe neznámeho vojáka.

OBČIANSKÉ VÝBORY NÁRODNEJ
OBRODY zoskupujú vo svojich radoch
už vyše 100 000 činiteľov. Sú to ľudia
rôznych povolania, prostredí a pokole-
ní. Spája ich starostlivosť o porozume-
nie všetkých vlasteneckých súl národa,
účinné riešenie všetkých ťažkých pro-
blémov a snaha o čo najrýchlejšie
vychádzanie krajiny z krízy.

V KAZIMIERZI DOLNOM nad Vis-
lou sa konal 16. celopoľský festival
ľudových kapiel a spevákov. Vystupo-
valo vyše 30 ľudových kapiel, mnoho
speváckych súborov a niekoľko desia-
tok sólistov — spevákov a inštrumen-
talistov — ktorí reprezentovali folklór
od Baltu po Tatry. Škoda, že na fe-
stivale neboli súbor KSČas.

Festival sprevádzal trh ľudového umenia, ktorého sa zúčastnil mimo-riadne veľký počet tvorcov.

OKOLO ZMLUVY STOROČIA... Koncom tejto päťročnice ťažba zemného

plynu v Sovietskom zväze má dosiahnuť 630 mld kubických metrov a prírastok ťažby dosiahne v tejto päťročnici okolo 200 mld kubických metrov. Minister plynárenského priemyslu ZSRR v intervieri pre denník Pravda okrem iného konštautoval, že realizácia tohto programu si vyžaduje nielen vybudovanie šiestich veľkých plynovodov na rozvádzanie plynu zo západosibírskych ložísk na centrálne a západné územia ZSRR, ale aj na vývoz.

Za účelom zvýšenia vývozu zemného plynu ZSRR podpísal s niekoľkými západoeurópskymi krajinami obchodno-hospodárske zmluvy, nazývané ako transakcia „plyn-rúry“ alebo „zmluva storočia“. Je to vzájomne prospiešná zmluva.

Ako vieme, táto zmluva vyvolala ostrý protest Washingtonu, ktorý sa pokúša odtiahnúť vlády západoeurópskych štátov, ktoré sa zúčastňujú transakcie, od spolupráce so Sovietskym zväzom. S protestom USA nesúhlasia: Západné Nemecko, Francúzsko, Anglicko, Taliansko. Vyriešenie celej otázky možno očakávať v najbližších dvoch mesiacoch.

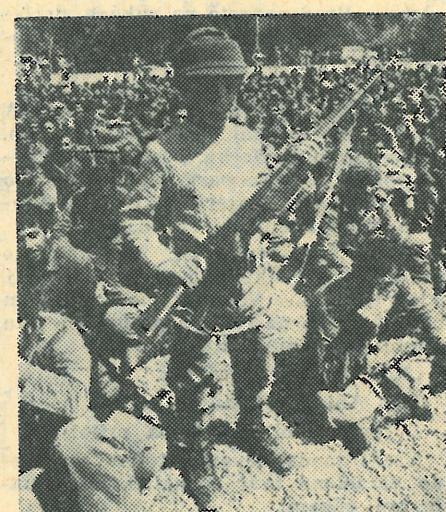

Podľa rozhodnutia Vojenskej rady národnej záchrany prepustili väčšinu internovaných, v tom všetky ženy. Časť žien bola v Goldapi. V internačných strediskách zostalo iba 637 osôb.

Viedeň. Skončilo sa tuná 27. kolo rokovani o otázke redukcie ozbrojených sil a zbrojení v strednej Európe. Riaditeľ americkej Agentúry pre otázky kontroly zbrojení a odzbrojenia Eugene Rostow (na snímke) oznámil na tlačovej konferencii, že optimisticky hľadá na perspektívy ďalších rokovani.

Per informazioni e approfondimenti contattate il
segnatempo avvocato **foto: CAF-AP**

2 ŽIVOT

Číslo 8/1982.

VZÁCNA NÁVŠTEVA NA SPIŠI

MILÍ KRAJANÉ,

na milé setkání s vám se nedá zapomenout. Děkuji vám touto cestou, přeji hodně zdraví radosti ze života a mírovou budoucnost.

JINDŘICH ŘEHOREK

Stredoslovenský kraj a Nowosączské vojvodstvo spájajú viaceročne plodné a priateľské styky. Nowy Sącz a iné mestá tejto oblasti vyvijajú živú spoluprácu s Banskou Bystricou a pohraničnými mestecami na Slovensku.

O výsledkoch a perspektívach tejto spolupráce a vzájomnej súčinnosti hovorili na stretnutí v nowosączskom Vojvodskom výbere PZRS zo strany ČSSR mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec ČSSR v Poľsku Jindřich Řehorek a generálny konzul

kladom rovňajúcej sa poľsko-československej hospodárskej spolupráce.

V NEDECI

si hostia najprv prezreli obec, ktorá si napriek značnej modernej zástavbe v posledných rokoch zachovala ešte hodne prvkov typickej spišskej drevenej architektúry s pekné vyrezávanými priečeliami mnohých domov. Pred klubovňou, zvenčou nápisom VÍTAME VĀS, milých hostí privítal tradične

Pred klubovňou nedeckej MS, zvenčou nápisom Víťame vás, milých hostí privítal tradične chlebom a soľou výbor miestnej skupiny v sprievode členov krajanského folklórneho súboru.

Foto: A. CHALUPEC

Gminný riaditeľ škôl Stanisław Stec hovoril o rozvoji kultúry na vŕdeku a nemalú zásluhu na tom majú Slováci z Nedece, práve takí, ako Bogačíkovci, Kuželoveci, Gronskýovci, Chmelovci a ďalší krajania, ako aj ostatní obyvateľia. Zároveň vyjadril vďaku vojvodským orgánom za pomoc pri dokončení výstavby nedávno otvoreného kultúrneho domu.

Súdruh veľvyslanec vo svojom prejave odovzdal Nedečanom pozdrav od československého pracujúceho ľudu. Ďalej hovoril o dnešnom pokojnom živote v ČSSR a o dobrých výsledkoch, ktoré dosiahol československý ľud pod vedením Komunistickej strany v budovali rovinutej socialistickej spoločnosti. Pripomeral, že poľský národ prežíva v poslednom období ľahké chvíle. Môže sa však spoľahnúť na Československo a všetky krajiny socialistického spoločenstva na cele so Sovietskym zväzom, ktoré tak ako vždy doteraz prispievajú s bratskou pomocou a pomáhajú prekonátať terajšiu krízu. Súdruh veľvyslanec vyjadril krajanom uznanie, že si zachovávajú staré ľudové zvyky, materinský jazyk a kultúru národné tradície. Zároveň poukázal na pomoc, ktorou chce zastupiteľský úrad ČSSR prispieť k realizácii kultúrnych a iných potrieb našej Spoločnosti. Odovzdal taktiež nedeckej MS darček — gramoplatne, albumy a knihy.

Potom všetci účastníci prešli v sprievode do kultúrneho domu, kde sa im predstavili so svojim programom dva folklórne súbory miestnej skupiny pod vedením kr. Žofie Bogačíkovej. Hodno poznamenať, že jeden z nich reprezentoval našu Spoločnosť na tohorečných folklórnych slávnostach v Detve.

boli ďalším miestom návštevy veľvyslanca ČSSR a sprevádzajúcich ho osôb. Pred klubovňou MS, kde sa zhromaždiť krajaní aktív a mládež, miestna dychovka hrá na privitanie rezký pochod. Hostia vchádzajú dnu a prezerajú interiéry tohto nového kultúrneho stánku. Potom sledujú osobitný, veľmi pekný kultúrny program, zložený z recitácia, piesni a tancov, ktoré na ich počesť pripravili žiaci navštievajúci hodiny slovenčiny v miestnej základnej škole pod vedením učiteľky Cecílie Biegunovej.

Počas neskôr krátkej besedy členov výboru MS, o.i. Jozef Blazošek, Ludvík Krišák, Severin Bizub, Mária Klaková a ďalší oboznámlí hosti s problematikou výstavby klubovne a plánmi do budúcnosti. Súdruh veľvyslanec vyjadril podávanie za milé prijatie a odovzdal pre miestnu skupinu pekný darček.

NAŠI V KREMPACHOCH

už netrpezlivo očakávali vzácných hostí v obecnom kultúrnom dome, v ktorom práve má svoje sídlo miestna skupina KSČaS. Dostavili sa v hojnom počte spolu s Obvodným výborom KSČaS na Spiši. Boli s nimi aj krajania zo susednej Novej Belej, ako aj z Obvodného výboru Spoločnosti na Orave. Stretnutia sa zúčastnil tajomník GV PZRS v Nowom Targu Tadeusz Dłubacz a náčelník Gminného úradu Jan Kasprzycki. Aj tuná se stretnutie začalo tradičným uvítaním chlebom a soľou a rezkými pochodmi chýr.

POKRAČOVANIE NA STR. 12

Tancuje detský folklórny súbor MS KSČaS v Krempachoch. Foto: D. SURMA

Záber zo stretnutia v nedeckej klubovni. Sprava: generálny konzul ČSSR Michal Malý, veľvyslanec ČSSR Jindřich Řehorek počas prejavu, podpredseda MS v Nedeči Jozef Gronský, gminný riaditeľ škôl Stanisław Stec a predseda ÚV KSČaS Adam Chalupec. Foto: J. SPERNOGA

ČSSR v Katoviciach Michal Malý, z poľskej strany prvý tajomník VV PZRS Józef Brožek a nowosączský vojvoda Antoni Rączka.

Pri príležitosti tohto stretnutia súdruh veľvyslanec s manželkou v sprievode generálneho konzula s manželkou a ataše veľvyslanectva Vladimíra Šala, ako aj predsedu ÚV KSČaS Adama Chalupca zavítal medzi krajanov na Spiš, kde sa stretol s aktívom miestnych skupín v Nedeči, Vyšných Lapšoch a Krempachoch. Stretnutia sa zúčastnil tajomník ÚV KSČaS kr. Augustín Andrašák. Do Nedece prišiel taktiež náčelník Gminného úradu v Nižných Lapšoch Tadeusz Maurer, ako aj aktív MS z Kacvina s predsedom kultúrnej komisie pri ÚV KSČaS kr. Jánom Molitorisom.

Cestou na Spiš sa vzáčni hostia zastavili na chvíľu v malebnom okolí Nedeckého zámku, kde vzniká veľké vodné dielo — priehrada s hydroelektrárnou, pre ktorú ČSSR dodáva potrebné stroje a zariadenia a je názorným prí-

chlebom a soľou výbor miestnej skupiny v sprievode členov krajanského folklórneho súboru.

Počas krátkeho posedenia v klubovni, vyzdobenej tradičnými heslami Spoločne žijeme — spoločne budujeme, ako aj Život s krajanmi — krajania so Životom, srdečnými slovami uvítal prítomných v mene nedeckých krajanov podpredseda MS kr. Jozef Gronský, ktorý zároveň poukázal na význam tejto návštevy nielen pre Nedeču a Spiš, ale aj pre celé krajanské hnutie. Predstavil stručne život a prácu nedeckých krajanov v rozvíjani svojich slovenských národných tradícií a zdôraznil aj to, že svojou činnosťou sa snažia prispievať k upevňovaniu priateľstva a spolupráce medzi bratskými náromi Poľska a Československa, najmä so slovenskými pohraničnými okresmi. Kr. Žofia Bogačíková, vedúca folklórneho súboru a divadelného kružku, hovorila zase o problémoch a potrebách ochotníckeho hnutia, zdôrazňujúc nutnosť súrnej odbornej choreografickej pomoci krajanímu súborom. Pripomerala aj významnú pomoc, akú našej Spoločnosti poskytuje Matica slovenská.

Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války

Švejkova budějovická anabase

Svejk seděl v nádražní restauraci a popíjel s maďarským vojákom, propuštěným z lazaretu. Tak ho našla vojenská kontrola, a protože neměl dokumenty, zavedli ho na strážnici. V kanceláři seděl mladý poručík. Vysechl Švejkovi historii a poslal s ním desátníka, aby mu kupil lístek do Českých Budějovic. Když se ukázalo, že Švejk je nejen bez dokumentů, ale i bez peněz, poručík rozhodl, že si s ním nebude lámat hlavu, ať jde do Budějovic pěšky. Švejk vyrazil z Tábora za tmavé noci. Cetvì, jak se to stalo, že místo na jih k Budějovicům šel pořád na západ. Přesvědčen, že všechny cesty nakonec vedou do Budějovic, došel dobrý voják Švejk až do Květova na západ od Milevska.

Nějaká stará babička, která se vrácela z kostela, zavedla na cestě od Květova do Vráže, což je neustále západním směrem, řeč se Švejkem křesťanským pozdravem: „Dobrý poledne, vojáku, kampak máte namířeno?“

„Ale jdu vám, matičko, do Budějovic k regimentu“, odpověděl Švejk, „do té vánky.“

„Ale to jdou špatně, vojáku,“ ulekaně řekla babička, „to tam nikdy nepřijdou tímhle směrem přes Vráž, když šli pořád rovně, tak přijdou na Klatovy.“

„Já myslím,“ řekl Švejk odevzdáně, „že se i z Klatov člověk dostane do Budějovic. Je to, pravda, pěkná procházka, když člověk spěchá k svýmu regimentu, aby neměl ještě ke všemu za tu svou dobrou vůli bejt včas na místě nějaký nepříjemnosti.“

„U nás byl taky jeden takovej nezbeda. Ten měl jít do Plzně k landvér, nějakého Tonička Mašků,“ povzdechl si babička, „von je vod mojí netere příbuznej, a vodjel. A za tejden už ho hledali četníci, že nepřijel ku svýmu regimentu. A ještě za tejden se vobjevil u nás v civilu, že prej je puštěnou domu na urláb. Tak šel statro na četnictvo a voni ho z toho urlábu vyzdvihli. Už psal z fronty, že je raněnej, že má nohu pryč.“

Babička zadívala se na Švejka soustrastně: „Tamlí, vojáku, v tom lesejku počkaj, já jím přinesla bramburku, vona vás zahřej. Je ta chalupa naše vodtud vidět, právě za lesejcem trochu upravo. Přes tu naší vesnicí Vráž nemůžou jít, tam jsou četníci jako vostřízi. Daji se potom z lesejka na Malčín. Vyhnu se vodtamtu, vojáku, Čízové. Tam jsou četníci jako rasi a chytají desentýry. Jdu přímo přes les na Sedlec u Horažďovic. Tam je moc hodnej četník, ten prospí každýho přes vesnici. Mají s sebou nějaký papíry?“

„Nemám, matičko.“

„Tak ani tam nechoděj, jdou raději na Radomyšl, ale hleděj tam přijít k večeru, to jsou všichni četníci v hospodě. Tam najdou v Dolejší ulici za Floriánkem takovej domek, dole modré natřenej, a ptají se tam na pantátu Melichárka. To je můj bratr. Že ho pozdravuju, a von jim už ukáže, kudy se jde na ty Budějovice.“

V lesíku čekal Švejk na babičku přes půl hodiny, a když se zahrál bramborovou polévku, kterou mu přinesla chudák stará v hrnci, ovázaném polštářem, aby nevystydla, vytáhla ze šátku krajce chleba a kus špeku, zastřítila to všechno Švejkovi do kapes, pokřížovala ho a řekla, že má tam dva vnu-

tetu, a ta zas má v horách za Sušicí nějakého známého, který má pilu, a tam že budou dobré schováni.

„A ty vod jednadvadesátýho, jestli chceš,“ vybídli Švejka, „můžeš taky jít s námi. Vyser na svýho obrlajtnanta.“

„To nejde jen tak zlehka,“ odpověděl Švejk a zabořil se, zalezl hluboko do stohu.

Když se ráno probudil, byli už všichni pryč a někdo mu, patrně dragoun, položil k nohám krajec chleba na cestu.

Svejk šel lesy a u Stěkna setkal se s vandrákem, starým chlapíkem, který ho uvítal jako starého kamaráda douškem kořalky.

„V tomhle nechod,“ poučoval Švejka, „to by se ti vojenská uniforma mohla někdy setsakmentsky vyplatit. Teď je všude plno četníků a žebrat v tomhle nemůžeš. Po nás ovšem dnes četníci už nejdou jako jindy, teď hledají jenom vás.“

Jenom vás hledají, opakoval s takovou přesvědčivostí, že Švejk si umínil, že mu raději nebude nic říkat o 91. regimentu. Ať ho má za toho, jak si myslí. Nač kazit iluse dobrému starému chlapovi.

„A kam máš namířeno?“ otázel se vandrák po chvíli, když si oba zapálili dýmky a pomáhal obcházet vesnici.

„Do Budějovic.“

„Prokristapána,“ lekl se vandrák, „tam tě sbalejí za minutu. Ani se nevohřejš. Civil musíš mít celej rozflákaný, musíš chodit a dělat se sebe chromajzla.“

Neboj se ale nic, teď půjdeme na Strakonice, Volyn, Dub a to by v tom byl čert, abychom nějaké civil nezehnali. Tam u Strakonic jsou ještě takoví moc blbí a poctiví lidi, že ti nechají leckde přes noc votevřít a ve dne to vůbec nezamykají. Jdu někam teď v zimě k sousedovi si popovídá a ty máš civil hněd. Co ty potřebuješ? Boty máš, tak jen něco přes sebe. Vojenské mantí je starej?“

„Starej.“

Tak ten si nech. V tom se na venkově chodí. Potřebuješ kalhoty a kabát. Až budeme mít ten civil, tak kalhoty a kabát prodáme židovi Herrmannovi ve Vodňanech. Ten kupuje všechno erární a zas to prodává po vesnicích.

Dnes půjdeme do Strakonic,“ rozvinoval dál svůj plán. „Odtud čtyry hodiny je starej švarcerberské ovčák. Je tam můj jeden známej ovčák, taky už starej dědek, tam zůstaneme přes noc a ráno se potáhnem na Strakonice, splašit tam někde ve vokoli ten civil.“

V ovčíně našel Švejk přijemného dědečka, který pamatoval, jak zas jeho dědeček vyprával o francouzských vojnách. Byl asi o 20 let starší svého vandráka, a proto mu říkal jako Švejkovi: hochu.

„Tak vidíte, hoši,“ vykládal, když seděl kolem pece, ve které se vařily Brambory na loupačku, „tenkrát můj dědeček taky desentýroval jako ten tvůj voják. Ale dopadlo ho ve Vodňanech a tak mu rozsekali prdel, že z ní cary lítaly. A to moh ještě mluvit o šestí. Z Ražic za Protivínem syn Jarešův, dědeček starého Jareše, baštýř, dostal za zběhnutí prach a volivo v Písku. A před tím, než ho stříleli na píseckých šancích, běžel ulici vojáků a dostal 600 ran holema, takže smrt byla pro něho vodlečením a vykoupením. — A kdypak ty jsi prch?“ obrátil se uplakanýma očima na Švejka.

„Po mobilisaci, jak nás vodovedli do kasáren,“ odpověděl Švejk, pochopuje, že uniforma starému ovčákovi nemůže zklamat důvěru.

„Přelez jsi zed? zvědavě otázel se ovčák, maje patrně v paměti, jak vypovádal jeho dědeček, jak lezl také přes zed kasáren.

„Jinudy to nešlo, dědečku.“

„A varta byla silná a střílela?“

„A kam teď máš namířeno?“

„Ale chyt ho rapl,“ odpověděl za Švejka vandrák, „chce mermomoci do Budějovic. To viš, člověk mladěj, nerozumí, sám leze do svý cházky. Já ho trochu musím vzít do školy. Nějaké civil splašíme a už to půjde v pořádku. Do jara se nějak protlučeme a potom půjdeme někam dělat k sedláčkovi. Letos bude velká nouze vo lidi, hlad a vypravuje se, že letos budou vodvádět všechny vandráky na polní práce. Tak si myslí, radši jít potom dobrovolně. Lidi bude málo. Budou vytlučení.“ (...)

Voda na bramborách, vařících se v peci, bublala a starý ovčák po krátké pomlčce řekl prorocky:

„A von tu vojnu nás císař pán nevyhraje. To není žádný nadšení do války, poněvadž von, jak říká pan učitel ze Strakonic, se nedal korunovat. Ať si maže teď, jak se říká, komu chce med kolem huby. Když jsi, lumpe staré, slíbil, že se dás korunovat, tak jsi měl držet slovo.“

„Může bejt,“ zminil se vandrák, „že von teď to nejake udělá.“

„Na to se mu, hochu milá, každej vykašle,“ rozdrážděně promluvil ovčák, „máš bejt při tom, když se sejdou sousedi dole ve Skočicích. Každej tam má někoho, a to bys viděl, jak ti mluví. Po tejhole valče že prej bude svoboda, nebude ani panskej dvorů, ani císařů a knížecí statky se vodeberou. Už taky kvůli takovej jednej řeči vodvedli četníci nějakýho Kořinka, že prej jako poburuje. Jó, dneska mají právo četníci.“ (...)

Dali se do jídla a šli brzy spat v teplé sednici, rozložení po lavicích.

V noci Švejk tísle se oblékl a vyšel ven. Vycházel měsíc na východě a v jeho probouzejícím se tvětle krácel Švejk na východ, opakuje si: „To přece není možný, abych se do těch Budějovic nedostal.“

Poněvadž napravo, když sestoupil z lesu, bylo vidět nějaké město, zabořil Švejk severně, pak na jih, kde opět nebylo nějaké město. (Byly to Vodňany.) Vyhnu se mu opatrně cestou přes luka a ranní slunce uvítalo ho v zasněžených stráních nad Protivínem.

„Stále kupředu,“ řekl si dobrý voják Švejk, „povinnost volá. Do Budějovic se dostat musím.“

A nešťastnou náhodou místo od Protivína na jih do Budějovic, Švejkovy kroky zamířily k severu na Písek.

K polednímu uviděl Švejk před sebou nějakou vesnici. Sestupuje s malého návrší, pomyslil si Švejk: „Takhle dál už to nejde, zeptám se, kudy se jde do těch Budějovic.“

A vcházej do vesnice, byl velice překvapen, vida označení vesnice na sloupu u prvního domku: Obec Putim.

„Prokristapána,“ vzdychl Švejk, „tak jsem zase v Putimi, kde jsem spal ve stohu.“

Pak ale už nebyl vůbec ničím překvapen, když za rybníčkem z bíle natřeného domku, na kterém visela slepice (jak se někde říkalo orličku), vystoupil četník jako pavouk, když hildí pavučinu.

Četník šel přímo k Švejkovi a neřek nic víc než: „Kampak?“

„Do Budějovic k svýmu regimentu.“

Četník se sarkasticky usmál: „Videte přece od Budějovic. Máte ty vše Budějovice už za sebou,“ a vtáhl Švejka do četnické stanice.

Pod temným nebom

POKRAČOVANIE ZO STR. 1

žabejú sa ruky, pohodlne držiac sa samopal.

„Dobrý večer...“

„Dobrý...“

Clovek si spokoje prisadne k ohňu. Má hustú čiernu bradu a oči ako trnky. Chlapi sa trochu zahanbene dvihajú z lístia a po jednom si prisadajú. Obzerajú si prichodiaceho: ten — akoby ani tu neboli — krúti si pokojne cigaretu. Keď dokrúti, vzhliadne.

„Pofajčíme? Vidíte, nemám viac. Len tak dookola po dym.“ Pripáli si cigarety od uhlíka a podá ju Ďurovi. Mlčky, dychtivo fajčia. Keď posledný dotiahá, ohlási sa nečakane prichodzí:

„A vy čo — utekáte?!“

Chlapi, zarazeni, chvíľu mlčia. Zdá sa im, že v hlase je výsmech i nepriateľstvo. Ďuro sa inštinktívne odtiahne od neznámeho.

„Akože... domov ideme...“

„Utekáte!“

To už znie otvorené nepriateľsky. Všetci zostražitejú, zduria sa. Sklamania, útrapy, neprespatné noči a strach, že ich pred cieľom, pred domovom niekto zastaví, to všetko v nich vzbúri zlosť.

„Dobre vratí — domov ideme!“

„A to je čo?“

„Cože by bolo — mantel!“

„Vojenský...“

„Vojenský — a čo?!“

„Keď si vojak — bojuj...!“

„Rozpustili nás...“

„Ja sa ti na tvoj boj...“

„A čože sa ty bradáč...“

„Ešte si nedostal po kotrbe?!“

„Nože ho pridrž...!“

„Drgni mu!“

„Na to ste krátki, chlapci...!“

Odrazu všetci stoja, prichystaní vrhnúť sa na seba. Cudzinec trochu poodskočil od ohňa, drží samopal pripravený, prst na spúšť.

„Len tichšie, chlapci. Mohli by vás počuť moji kamaráti z dolinky a zlé by sa vám poviedlo...“

V chlapoch vrie zlosť, ale vidia, že by sa im prichodilo rátať so silnejším. Pomaly sa uvoľňujú napnuté svaly, pár ráz nemotorne prešliapnu z nohy na nohu a potom si znova posadajú. Neznámy ešte chvíľu stojí v postrechu. Vidí, ako z chlapov vyprecháva bojovná zlosť, ako sa ich znova zmocňuje utupelá ľahostajná únava. Ulútostí sa mu strápených ľudí.

„No, mohol by som vás nasilu, ale my takých nechceme. Ja po dobrom, po ľudskej...“

Púšť samopal a znova si prisadá k ohňu.

„Len vám vratí, nič nevyhráte. Všade je boj, fašista odchádza, drancuje. Nič nevyhráte, doma vás možno čaká — podreže vás ako barany.“

Mlčia, ešte s tajným nepriateľstvom voči človeku, ktorý ich pokoril, zahanbil.

Neznámy hľadí z jedného na druhého, akoby vyberal kto z nich je pristupejší, kto sa najskôr dá premičt jeho vôle, jeho myšlienkom. Ale vidí len sklopené viečka, tupé, unavené tváre. Dohárajúci oheň, nelútostná hora a tieto tváre, títo ľudia, to je všetko ako stelesnená beznádej. Aj neznámeho prejde tento pocit beznádeje, známy, neraz pocitnený. Hovorí tichšie, pokornejšie, akoby presvedčal nie len ich, ale aj seba. „Všade je boj — neujdete

V tomto mesiaci oslavuje významné životné jubileum — 60 rokov života vynikajúci slovenský spisovateľ a publicista, národný umelec Vladimír Mináč.

Váženému jubilantovi želáme k jeho šesdesiatinám mnoho zdravia a ďalších tvorivých úspechov.

Narodil sa 10. augusta 1922 v Klenovci. Študoval na gymnáziu v Rimavskej Sobote a Tisovci a neskôr na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Zúčastnil sa SNP a po vojne pracoval vo viacerých redakciách, o.i. ako šéfredaktor Kultúrneho života a Slovenských pohľadov. Zastával a zastáva i významné politické funkcie ako člen ÚV KSČ, ÚV KSS, Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady. Od roku 1974 Vladimír Mináč vykonáva aj záslužnu funkciu predsedu Mati-

ce slovenskej, ktorého Oddelenie pre kultúrne styky so zahraničím prispieva k rozvoju nášho krajanského hnutia.

Do literatúry vstúpil románom z obdobia SNP Smrť chodí po horách. Nadviazal na tú prózou z obdobia povojoovej rekonštrukcie Včera a zajtra. Potom nasledoval román zo stavby Prie-hradu mládeže — Modré vlny a zbiera-ka poviedok z vidieckeho prostredia Na rozhraní. K povstaleckej téme sa vrátil v trilógii Dlhý čas čakania, Živí a mŕtvi a Zvony zvonia na deň, ktorá v ďalších vydaniach vyšla pod spoločným názvom Generácia. Veľký úspech mali aj Mináčove zbierky poviedok Tmavý kút, Záznamy, dvojnovela Nikdy nie si sama, satirický román Výrobca šťastia, zbierky esejov Dúchanie do pahrieba a Zobráne spisy Jozefa Miloslava Hurbana. Ako polemik a kritik vydal zbierky statí Paradoxy a Sú-

vislosti. V. Mináč je aj autorom cestopisu V krajine, kde vychodí slnko, filmovej poviedky Prielom a viacerých filmových scenárov.

mu. A v boji je lepšie so zbraňou ako bez nej.“

Vtedy si Jano zhlboka vzduchne.

„Ved tak... po ľudskej. Každý má svoj úmysel, podľa svojho srdca. A my máme taký — domov ísť...“

„Ale — to je zrada!“

Ďuro oprie na neznámeho zlostné, pichľavé oči.

„Akáže zrada?! Zavolali nás — šli sme. Ved vidíme, nie sme slepi: národ trpí, treba pomáhať. Tak sme šli a tam ani hlavy, ani spravy. Páni sa len dozadu tahajú, náboje nemáš, jedla nemáš, no, nepriadiok. A Nemec vystrelí, a už ti rozkazujú: Hybaj dozadu! A len dozadu, akáže je to vojna! A potom nás rozpustili — akáže zrada?!“

Neznámy skloní hlavu.

„Ved tak bolo. Pravdu vratí, tak bolo. Ale sú aj inakší ľudia, tí sa nevzdávajú. Netreba sa vziať, ani smrť sa netreba vziať.“

„Hja, ľahko sa to vratí,“ vzduchne Ondro.

Maco, ktorý sa doteraz nezúčastňoval na rozhovore pozrie sa podozrivou na neznámeho.

„A ty si čo, bradáč, že tak navrávaš. Nebodaj budeš — bolševik...?!“

Neznámy strmo zdvihne hlavu:

„A čo — keby som bol?...“

„Ná, potom ti je veru nie všetko deň. Švíky by z teba Nemci rezali, len by si sa im dostať do rúk. A my, s nami budú inak...“

„Len aby ste sa nepomýli. Fašista nepriateľ — ak si poctivý človek, maj sa pred ním na pozore. Proti nemu treba vedno, či si komunita a či nie, lebo on na všetkých mieri.“

Janovi je všeljak. Aj sa trochu hanbi pred neznámym, iste si on oňom myslí: chlap ako hora a uteká! Aj sa nijako ani na chvíľu nemôže vziať myšlienky na domov, na gázovstvo, na ženu. Hovorí a snaží sa nechádzať na neznámeho. „Veru tak. Každý má svoj úmysel. Ty si komunita — máš svoj, komunistický, a my sme gázovia, máme svoj, gázovský.“

„Hja, veru, gázovstvo čaká...“ vzduchne Ondro.

„Chod si ty len po svojom synak.“ povie Ďuro netrpezliv, „my si tiež pôjdem po svojom.“

„Tak — nejdete?“

Pozera sa po nich a oni jeden po druhom skláňajú hlavy. Mlčia.

„Tu sme, v dolinke, na skok. Nejdete?“

Neznámy vstáva. Popráva si pláštenku.

„Nie veru,“ povie napodiv mierne, bez obvyklej zlosti Ďuro. „My si len po svojom...“

„Zbohom ostávajte...“

„Zbohom...“

Neznámy urobí pári krokov, potom sa zastaví. Obráti sa k chlapcom, ktorí teraz hľadajú za nim:

„Len aby ste si nespomenuli na moje slová. A ak si spomeniete, volam sa Michal...“

Posledné slovo zakričí, už znova sa vzdalujú. Chlapci nemo sedia, načúvajú krokom. Zvuk krokov pomaly tichne, potom celkom zanikne.

„Zasyp oheň,“ povie Ďuro. „Pôjdeme na noc.“

„Fí... oprít noci to nebude s dobrým,“ vzduchne Ondro. Jano už hrabe poľnou lopatkou v kyprej zemi a zaspáva oheň. Dvihajú sa, popravujú si

plášte, plecniaky. Oheň pod nahádzanou zeminou už len čmudí.

„No... v božom mene...“

Vykročia do temnoty. Niet ani chodníčka, a keby ho bolo, nebolo by ho vidieť. Ale Ďuro vpredku, po vrchárskej príhrbený, kráča naisto. Vlečú sa, zúfalo ustatí, hore pralesom, predierači sa vysokým malinčím v báne a potom sa začnú škriabať do skalísk, ktoré sú len skúpo porastené nízkymi, pohybanými borovicami.

Svitá sinavý, chladný deň, keď sa zastavia na hrebieni. Odtiaľ už vidieť rodné vrchy, doliny zvažujúce sa na juh, hole so zelenými čiapkami bukových lesov, biele gázovstvá, popri liepané na stráne.

Sedia na skalách, oddychujú, hľadia dopredu, snažia sa nájsť v kalnom svite brieždenia svoje domovy.

Takmer odrazu sa zdvihnu.

„Tu sa rozdelíme,“ hovorí Ďuro. „Každý pôjde svojim chodníčkom.“

A bez rozlúčenia sa prvý vrtko spúšťa dolu skalinami. Jano s Macom majú spoločnú cestu až po Mokrý vrch. Čím bližšie sú k domovom, tým je Maco smelší, rovávajú sa mu jazyk. Všetky slová sú o jednom, o gázovstve: či Macov otec, starý už a nevládny, stačil dozrieť na čefad, či už pororali pod oziminy, či im nerozkradli ovce, kolko dobytka zrekvirovali pre partizánov a či už aj Nemci dačo nedviezli.

„Veru, rozkrádajú všetko. Ved ich je ako múch.“

Jano neopovedá, nepočúva, myslí si svoje. Čože je jemu po gázovstve, nemá ho také veľké, že by sa mal strachovať. Len nech je Hana, žena, zdravá, prežijú zimu aj o biedehlade. Ved jeho najviac to táhá domov, Hana, len toho roku po Veľkej noci sa zobrať a cez leto sa veľmi nestačí s ňou potešiť. A Hana je ako oheň, len sa skrútne, v očiach sa ti zaískej.

Maco ho vyruší z myšlienok, drgne ho do boku.

„Či počúvaš? Vratí, sedliak vždy len trpí. Čo sa len človek natrápi, kým niečo zhonobí, a potom prídu a — dávaj! A ten bradáč, vraj, podte bojovať, hehehe... Taký niktoč, čo nič nemá, ten veru môže bojovať, ale či mne treba bojovať? Či mne potom oni prídu porobiť, škodu nahradí? Bojovať... tam si bojuj, polám sa, hehehe...“

„Ved...“ povie Jano, ale hned sa zarazi. Odrazu mu je nepríjemné ísť s Macom, počúvať. Nie, nie je on taký zlý, že by druhému zle prial. A ten cudzí pri ohni sa mu páčil, lebo Jano má rád smelých ľudí.

Pri Solisku nechá Maca.

„Tadeto sa odrazí... krížom...“

Prestalo mrholiť. Hmy sa pomaly dvihajú z doliniek, oblaky sú belšie, ľahšie. Ešte pastvina a za ňou les. Jano pridáva do kroku. Na kraji hory sníme pušku, pozorne ju obtrie opakov plášta a vloží ju do búťavého buka.

Vtedy začuje zblízka žalostný blakot oviec. Vychytí sa, neznáma úzkosť mu prejde srdcom. Beží. Na kraji hory vidí preknutého barana a pári oviec. Poznáva ich, to sú jeho, stará Kornútka a baran Ďuro, ale nezastaví sa pri nich, uteká, poháňaný úzkosťou. Ešte zákruta chodníka a pod ním v príhline gázovstvo. Zastane v zákrute ako vbitý do zeme. Nohy mu poklesnú, mu si si sadnút.

BLAHOPŘEJEME

Dne 17. července 1982 uzavřela sňatek krajanka Janina Ranšová s Valdemarem Stanislavským.

V rodině Kimmerových přibyla dcera Ilona Kimmerová, a v rodině Zauerových vnuk Šimon Petr Wolny. Novomanželům i rodičům srdečně blahopřejeme.

OV KSČas v Zelově

KUCOV

Výstavba belchatowské palivoenergetické pánve způsobila mnoho potíží krajánům z Kucova, odkud bude nutno podobně jako z nedalekého Alekandrova a Folwarku v nejbližších letech přesídit občany na jiné terény.

MAJSTER NAD MAJSTRAMI

Lahkoatletická sezóna je už v plnom prúde. Zo svetových štadiónov čoraz častejšie prichádzajú správy o znamenitých výsledkoch ľahkých atletov, ktorí prekonávajú osobné, národné, európske a nezriedka i svetové rekordy. Mnohí z nich prešli skoro bez povšimnutia, keďže pozornosť milovníkov športu zaujali tento rok majstrovstvá sveta vo futbale, ktorý sa v mnohých krajinách naďalej teší najväčšej popularite. Jeden z najhodnotnejších výsledkov dosiahol naposlasy anglický pretekár DALEY THOMPSON, ktorý prekonal svetový rekord vari v najťažej a najnáročnejšej športovej disciplíne, akou je desaťboj.

Daley Thompson, černoch z Jamajky, dnes občan Veľkej Británie, sa narodil 30. júla 1958, má teda sotva 24 rokov. Napriek mlademu veku je vo svete ľahkých atletov dobre známy. Štartuje už mnoho rokov a ešte ako dorastenec získal rad pozoruhodných úspechov a z roka na rok dosahoval stále lepšie výsledky. V roku 1977 štartoval na majstrovstvách Európy juniorov v Donecku a vybojoval hned majstrovský titul výkonom 7 647 bodov. V tom istom roku prekonal zároveň svetový rekord v tejto vekovej kategórii (do 19 rokov), keď dosiahol 8 124 b. a tento rekord vlastní podnes.

Tento mladý atlet, ktorý má priam ideálnu postavu pre desaťboj (výška 186 cm, váha 86 kg), sa v roku 1978 po prvý raz zúčastnil seniorských majstrovstiev Európy v Prahe a zavíril ich striebornou medailou (8 289 b.). Nasledujúci rok mal prestávku v pretekoch, keďže sa sústredil na príprave k olympijskému štartu.

Krajané z Kucova nechťejí opustiť miesto, kde žili jejich praotcové. Budeťto nutné, vyhovoval by jim ako nové miesto Kleszczów, kam byl prešetrovaný i starý hřbitov z Kucova. Nedaleko Kleszczowa ve Žlobnici bydlí několik desítek členů KSČas, evangelíků. Ani v Kleszczowě, ani ve Žlobnici nejsou však volné stavební pozemky ani hospodářství. Belchatovští investoři nabízejí na přesídlení pouze byty v nových blocích v Belchatově. Tento problém je nutno vyřešit.

Konzistoř evangelické reformované církve v Polsku uspořádala proto setkání, kterého se zúčastnili mj. představitel konzistoře, obecního úřadu v Kleszczowě, belchatovských investorů, zelovského výboru KSČas aj. Bylo rozhodnuto provést podrobnou analýzu, kolik osob by souhlasilo s přestěhováním do Belchatowa nebo do Zelova. eventuálně jaký počet stavebních pozemků v Kleszczowě by byl potřebný a jaké jsou v tomto směru možnosti. Konzistoř zjistí možnost převzetí kostela v Belchatově, který patří městu. Konzistoř zastává názor, že vzhledem ke specifickému etnickému a náboženskému charakteru by bylo záhadno udržet toto jednotné společenství a umožnit přesídlení všech na jedno místo. Příští setkání se bude konat v září 1982.

Přes všechny potíže a starosti život zelovských krajánů jde normální cestou. V klubovně je malý ruch jako

obvykle v létě, kdy vrcholí práce na polích a dovolené v závodech.

ZENON JERSÁK

HARKABUZ

Pri príležitosti Dňa hasičov sa v našej dedine konala prehliadka pohotovosti hasičských zborov z Harkabuza a Podrsnia. Zároveň mal vystupovať divadelný krúžok MS KSČas z Podvilkia, ktorý mienil predviesť divadelnú hru Kamenný chodníček. Žiaľ toto vystúpenie sa neuskutočnilo, keďže náhle umrel otec jedného z ochotníkov, a tak sme museli predstavenie preložiť na 30. mája tr.

Súbor z Podvilkia dodržal slovo a Kamenný chodníček sme u nás videli v dohodnutom termíne. Predstavenie sa našim divákom veľmi páčilo, bolo veľa smiechu a veselosti. Všetci účinkujúci hrali veľmi dobre, ale Harkabuzanom sa najviac páčili Mária Gribáčová, Vladislav Pieronek a Eduard Prilinský.

V mene divákov a vlastnom chcem na stránkach Života srdiečne poďakovať všetkým členom súboru a záželat im veľa ďalších úspechov.

Chcem ešte poznamenať, že po sviatku hasičov sa kapela našej miestnej

skupiny začala sústavne pripravovať k vystúpeniu na pastierskom sviatku na Orave.

FRANTIŠEK HARKABUZ

ODEŠLI OD NÁS

Zelovská krajanská obec se rozloučila s dvěma krajankami.

Dne 9. dubna nás navždy opustila BRONISLAVA SMOLNA. Ztratili jsme v ní jednu z nejstarších krajanek, která se dožila požehnaného věku 92 let.

Dne 5. května zesnula ve věku 72 let EUGENIA HOVORKOVÁ z Ignacova.

Rodinám zesnulých vyjadřujeme hlubokou soustrast.

OV KSČas v ZELOVĚ

Dňa 23. júna 1982 umrela krajanka JUSTÍNA KARLÁKOVÁ, rodená Jasurová, členka MS KSČas v Privarovke, aktívna členka kapely Vengrínovcov, speváčka a tanecnice. Na poslednej ceste krajanku Justínu Karlákovú odprevalo množstvo ľudí, učitelia a žiaci miestnych škôl a samozrejme krajania. Odišiel od nás veľmi dobrý človek. Čest jej pamiatke!

Výbor Miestnej skupiny KSČas v Privarovke

nadväzovali aj ich ďalšie pesničky, ktoré sa rýchlo dostali na popredné miesta v zoznamoch najpopulárnejších šlágrov. Boli to o.i. To Night, I Can Do It, Julie, Box Five.

Zo začiatku v skupine vystupovali: Bill Hurd — organista, Peter Arnesen — klavirista, Paul Prewer — vokalista, John Richardson — bubeník, Allan Williams — vokalista a gitarista, Tony Thorpe — sólový gitarista a Mick Clarke — basový gitarista. Prví dvaja však čoskoro zo skupiny odišli, a tak dnes Rubettes je skupinou päťčlennou.

Clenovia skupiny Rubettes, ako tzv. študijní hudobníci, spolupracovali sprvu so známou výrobňou platní Polydor a nahrali svoje skladby anonyme. Až v júli 1974 sa po prvý raz ukázali na verejnosti ako samostatná skupina s dnešným názvom Rubettes.

Skupina dosiahla už rad úspechov o.i. na veľtrhu MIDEM a vyhrala súťaž francúzskeho hudobného časopisu Salut les Capains na najpopulárnejšiu zahraničnú skupinu. Vystupovali, veľmi úspešne, v mnohých štátach: v Juhoslávii, NSR, Belgicku, Francúzsku, USA, Luxemburgu a dokonca v Austrálii.

Na každé vystúpenie sa vždy pripravujú veľmi starostlivo; mimoriadne pozorne pripravujú najmä repertoár. Keďže chcú poznáť záľuby divákov v sade tam, kde vystupujú, pred každým koncertom konzultujú výber skladieb, ktoré mienia predviesť, s kompetentnými ľuďmi ako novinári, manažéri a pod. S ich pomocou potom určujú repertoár.

J.S.

hviezdy * * * * *
svetovej estrády

RUBETTES

Táto britská vokálno-instrumentálna skupina patrí už niekoľko rokov k najpopulárnejším predstaviteľom mládežníckej hudby nielen v Európe. Vznikla pred 9 rokmi a za to obdobie dokázala uviesť na svetové estrády desiatky populárnych hitov. Nepochybne ich najznámejším šlágram je skladba Sugar Baby Love, ktorú si pripravili ako jednu z prvých. Na túto skladbu

ON A ONA

S.T. Zaujíma ma, či existujú špeciálne mužské a ženské domáce povinnosti a do akej miery treba ženám pomáhať v domáčich práciach?

Z minulosti sme zdelenili chybný zvyk a názor, že hlavná starostlivosť o domácnosť a všetka zodpovednosť za rodinné záležitosti spadá na ženu, čoho sa mnohí muži snažia pridržiavať aj dnes. Chyblosť tohto názoru mali by sme si uvedomiť práve dnes, kedy mnohé ženy, a snáď aj väčšina, pracujú vo výrobe, v úradoch a na iných pracoviskách, kde nezriedka dosahujú veľké úspechy. Po návrate domov ich čaká druhá pracovná smena... Práve pracujúce ženy zvlášť potrebujú podporu, pomoc a neraz aj zhovievanost.

Úloha muža a otca v hmotnom zabezpečení rodiny je neobyčajne veľká. Práve muž nesie hlavnú zodpovednosť za dostatok a blahobyt rodiny. Muž, ktorý ženu rábi, mal by vziať na seba všetky práce v domácnosti, spojené s veľkou fyzickou námahou. Okrem toho v rodine sa vždy nájdú i také práce, ktoré si vyžadujú odborné, čisto technické vedomosti — oprava náradia, zámočnícke práce a pod. Žena je zasa šikovnejšia a zručnejšia vo vytváraní útulného domova, pri oprave bielizne, príprave jedál, prestieraní atď.

Nech je však akokoľvek, mladí Ľudia sa domáčim prácam nevyhne. Najlepšie je teda rozdeliť si domáce povinnosti medzi manželov s povinnou účasťou muža a detí vo vedení domácnosti. Zdá sa mi, že spoločná starosť manželov o domáci kŕb prináša radosť a uprevňuje rodinu.

TETA DORA

naša foto-hádanka

Naša snímka predstavuje známeho talianskeho filmového herca, tvorca mnohých znamenitých komických a vážnych postáv. Hral vo vyše 150 filmech ako: Strašidlá, Líbostná otáčka, Barbarella, Satyricon, Majster a Margaréta, Prvá láska, Tragédia smiešneho človeka a mnoho ďalších. Napište nám jeho meno a pošlite do redakcie.

V živote č. 6/82 sme uviedli snímku slovenského herca Mariána Labudu. Knihy vyžrebovali: Jozef Zubrický z Dolnej Zubrice, Jozef Bednarčík a Katarína Bendíková z Novej Belej, Alžena Michaláková z Veľkej Lipnice a Jana Starostovičová z Vyšných Lapšov.

Život navrhuje na recitačné súťaže

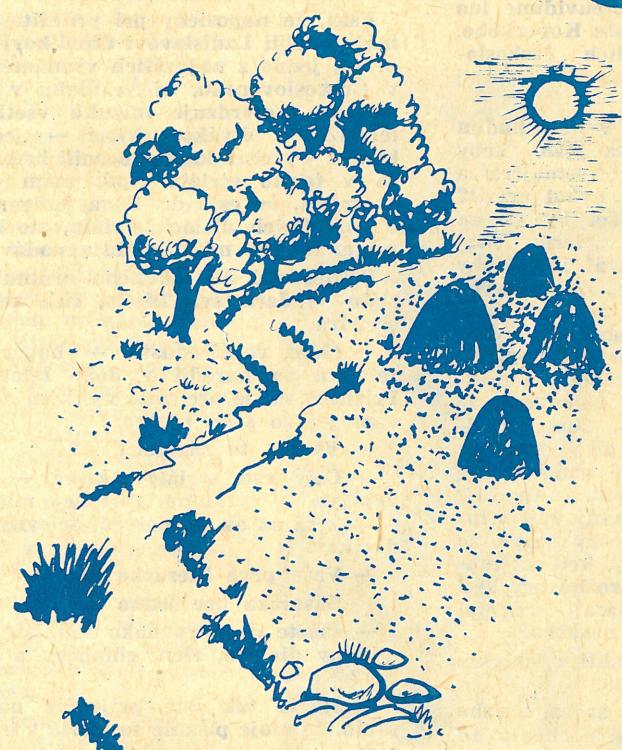
Jaroslav Seifert

SRPEN

Klepeta rudá do obilí
se vnořila. Už pokosili
a lány dlouhé jako stuhý
už znova převracejí pluhy.

Večery v srpnu. Měkce líhá
se do trav suchých pod jabloní.
Chlad lesa zve tě, houby voní
a za stromem už podzim čihá,

by k večeru, až padnou stíny,
zadrh ti smyčku z pavučiny.

slovník Života
POĽSKY SLOVENSKY ČESKY

90

Dlhé slabiky dé, té, né, lé vyslovujeme vždy tvrdzo:

1. z tvrdého dreva, proti silnému vetru, umyté taniere, jednému robotníkovi a pod.

2. v slovách cudzieho pôvodu: akadémia, démon, anémia, planéta, kolégium, téza a pod.

Dvojhľásky ia, ie, iu pišeme bez dĺžna: diera, statie, niečo, lievik, cudzie. Pozor na slová cudzieho pôvodu, kde nejde o dvojhľásky: materiál, sociálny, štúdiá, premiéra, diéta, ateliér a pod.

Slabiky ja, je, ju bývajú spravidla krátke: jadro, vyjadriť, fujak, bujak, vojak, lejak, kyjak...

Dlhé já pišeme: 1) v slovách zakončených na -ár, -áren, -árstvo, ársky: nástrojár, lejár, lejáren, kovolejár, strojár, strojáren, odbojár, vejár a pod. 2) v slovách cudzieho pôvodu: Ján, pajác, lojálny, maják, majáles (ale Janko, Jana, Janka). 3) v 2. páde množného čísla: jám, jázd... Dlhé jú pišeme: 1) v 3. osobe množného čísla: sejú, volajú, bijú, kryjú, pracujú, 2) v slove ujíkať, 3) v slovách cudzieho pôvodu: jún, júl, Júlia.

Dlhé jé nepišeme.

kongregacja
kongres
Kongresówka
koniar-
stwo

kongregácia
kongres
Kongresovka
záľuba v
koňoch

kongregace
kongres
Kongresovka
záľuba v
konich

koniarz	koniar	koňař
koniczyna	d'atelina	jetel
koniczys- ko	d'atelinové	jeteliš-
koniec	pole	tě
konieczne	koniec	konec
komieczność	nutne	nutné
konik	nutnosť	nutnosť
konina	konik	koník
koniokrad	konina	konina
koniuch	zlodej koní	zloděj koní
koniugac-	koniar	čeledín
ja	časovanie	časová-
koniunktura	slovieš	ní
koniuszy	konjunktúra	konjunktura
konklawe	stajník	štolba
konkretyzacja	konklaeve	konklaeve
konkubina	konkretizácia	konkretizace
konkurencja	konkubína	konkubína
konkurencyjny	konkurencia	konkurenčne
konkurent	konkurenčný	konkurenční
konkurowač	konkurent	konkurent
konkurs	konkurovat	konkurovat
	konkurz,	kon-
	vohľady	kurs
konkury	jazda,	námluvy
konnička	jazdeckto	jízda,
	koňmo	jezdectvo
konno	jazdecký	koňmo
konny	konopany	jízdní
konopiany	konopie	konopný
konopie	konopny	konopí
konopny		konopný

**ĽUDIA
ROKY
UDALOSTI**

AUGUST — SRPEN

1.VIII.1944. Vo Varšave na rozkaz Hlavného veliteľstva Krajinskej armády vypuklo povstanie, ktoré bolo vlasteneckým ozbrojeným bojom ľudu okupovaného hlavného mesta proti hitlerovským vatrecom. Povstalecký boj spojil všetkých. Popri vojakoch Krajinskej armády viedli boj a zotrvali do konca členovia Poľskej robotníckej strany a Robotníckej strany poľských socialistov, vojaci Eudovej armády a iných ozbrojených organizácií poľského ilegálneho hnutia. Bojovali muži a ženy, mládež a deti do kapitulácie povstania 2. októbra 1944. Na pomoc povstalcom šli tiež jednotky 1. armády Poľského vojska, ktoré sa nehladiac na obete, prepravili cez Vislu. Od prvých hodín povstania bojovali aj vojaci časy 535 Slovákov, utvorennej protifašistickým Slovenským národným výborom, ktorý vznikol v ilegalite v okupované Varšave v roku 1942. Vojaci časy 535 bojovali na Motkotive, Czerniakove, v centre mesta, na predmestí Praga a neskôr delili svoj osud s osudem všetkého obyvateľstva Varšavy.

1.VIII.1962. Vo Varšave umrel Leon Kruczkowski, poľský spisovateľ, dramatik a verejný činiteľ, nositeľ Medzinárodnej ceny mieru. (nar. 28.VI.1900 v Krakove).

2.VIII.1427. Vítazstvo husitských vojsk pod vedením Prokopa Hollyho nad križiakmi pri Tachove. Bolo to jedno z najväčších víťazstiev husitov.

2.VIII.1897. V Krakove umrel Adam Asnyk, vynikajúci básnik poľského pozitivizmu, dramatický spisovateľ a novelista, účastník januároveho povstania 1863 a člen Národnej vlády (nar. 11.IX.1838 v Kaliszi).

5.VIII.1772. Po úpadku barskej konfederácie nastala prvá deľba Poľska.

6.VIII.1942. V koncentračnom tábore Treblinka zahynul Janusz Korczak, vln. menom Henryk Goldszmit, lekár, spisovateľ, básnik, pedagóg a teoretik výchovy mládeže, spoločenský pracovník s deťmi a mládežou, zakladateľ sirotincov pre deti (nar. 22. VII.1878 vo Varšave).

6.VIII.1942. Počas pokusu o útek z gestapáckeho väzenia v Tomaszow Mazowieckom zahynul Franciszek Zubrzycki, pseudonym Malý Franek, veliteľ prvého partizánskeho oddielu Eudovej gvardie, činiteľ KZMP a PRS. (nar. 26.V.1915 v Radomí).

10.VIII.1847. Na IV. valnom zhromaždení literárneho spolku Tatrín v Čachticiach pri Novom Meste nad Váhom slovenskí národnovci prijali strednú slovenčinu za spisovný jazyk Slovákov a určili národné jednotné postup v boji za oslobodenie slovenského národa.

10.VIII.1822. V Hornom Záhorci na strednom Slovensku sa narodil Ján Kalinčiak, romantický prozaik a básnik, od r. 1870 redaktor literárneho mesačníka Orol, spoluzakladateľ Tatrína, literárny kritik. Jeho najlepšie diela sa stali začiatkom slovenského realistického historického románu.

12.VIII.1702. V Jedlanke (Radomské vojv.) sa narodil Józef Andrzej Załuski, vydavateľ a spisovateľ, spoluzakladateľ prvej verejnej knižnice vo Varšave, spolutvorca prvej poľskej národnej bibliografie. (um. 9.I.1774 vo Varšave).

15.VIII.1945. Japonsko kapitulovalo a 2. septembra na vojenskej lodi Missouri podpísalo akt bezpodmienečnej kapitulácie, ktorý znamenal koniec vojenských operácií na Čínskom východe a zároveň koniec druhej svetovej vojny.

18.VIII.1847. Vo Varšave umrel Bogumił Linde, filológ, jeden z organizátorov Varšavskej univerzity a jej knižnice, autor prvého slovníka spisovnej poľsiny (nar. 1771 v Toruni).

20.VIII.1949. Proklamovanie Maďarskej ľudovej republiky.

29.VIII.1944. V tento deň, niekoľko hodín po vstupe nemeckej okupačnej armády na Slovensko, vypuklo Slovenské národné povstanie, ktoré zahrnulo 2/3 slovenského územia, na ktorom žilo ok. 2 mil. obyvateľov. Bol to ozbrojený boj slovenského ľudu proti hitlerovskému Nemecku a domácemu fašizmu, boj za slobodu a za obnovenie Československej republiky na nových národných a sociálne spravodlivých základoch.

Centrom Slovenského národného povstania bolo stredné Slovensko s Banskou Bystricou. Tuná bol vydaný rozkaz začať povstanie a vyhlásený politický program povstania, ktorého vedúcou silou bola Komunistická strana Slovenska. Internacionálny charakter povstania zdôrazňovala účasť v jeho bojoch popri Slovácoch a Čechoch — sovietskych partizánov, Poliakov, Maďarov, Juhoslovanov a príslušníkov iných národov. V povstaleckých jednotkách bojovali aj Slováci z Oravy a Spiša v Poľsku. V tomto hrdinskom boji slovenský ľud pokračoval aj po zatiaľení povstania do hôr, až do oslobodenia Sovietskou armádou a bojujúcou po jej boku Československou armádou, utvorenou v ZSSR.

Odhal'me tajomstvo — dr. Sova sa ožení

Manželia? Nie. Doktor Sova so svojou nevestou dr. Čenkovou.

Stalo sa už pravidlom, že každý návštěvník z Polska, po niekoľkých zdvorilostných vetačach začína rozhovor o československom televíznom seriáli, ktorý — ak možno veriť tomu, čo hovorili známi — mal veľký úspech vo

Varšave, Katowiciach buď Gdansku. Poľská televízia vraj dostała stovky pochválnych listov za to, že kúpila Nemocnicu na kraji mesta. Ked však počujem, ako sa v Poľsku skončil tento seriál, vravím prekvapene: — Ved je

to iba polovica dobrodružstiev primára Sovu, doktorky Čenkovej, doktora Blažeja, sestry Iny a ďalších. Celý seriál má totiž 20 dielov.

Mám o tom porozprávať? — pýtam sa a hned si uvedomujem, že konám ako ten, kto požičiava výbornú detektívku a zároveň navrhuje, že môže prezradiť jej rozuzlenie. Preto len poviem, že osudy hrinov Nemocnice v posledných siedmich dieloch, nakrútených ostatne spolu s televíziou NSR, kde mal seriál tak tiež obrovský úspech, poskytli televíznym divákom nad Vltavou mnoho ďalších vzrušení, že tieto osudy sa nepravdepodobne zamotali (az má niečo nutká, aby som napísal, čo sa stalo s Blažejom alebo Inou), že druhá časť Nemocnice — aspoň tak sa mi zdá — je dynamickejšia a dramatickejšia. Ostatne, sami uvidíte. Som totiž presvedčený, že naša TV nebude šetriť a kúpi výborné dokončenie Nemocnice... (Kúpili sme! — pozn. red.)

V posledných dieloch neuvidíme len dr. Štrosmajera čiže Miloša Kopeckého, jedného z najobľúbenejších československých hercov. Čo hovorí o svojej úlohe v seriáli?

— Ešte dnes sa často v noci budím a rozmyšľam: Čo by sa stalo, keby Dietl nenapísal úlohu Štrosmajera a režisér Dudek by mi ju nebol zveril? Filmoví a televízni diváci by sa na mňa pamätili ako na „čierneho charakter“, keďže som hral iba úlohy kolaborantov, intrigánov, sňatkových podvodníkov... Ked som prvýkrát prečítal úlohu doktora Štrosmajera, vydychol som si: je to neobvyklá postava. Samotný človek, pre ktorého je nemocnica domovom. Natolko domovom, že tam dokonca rád spáva. Ostatní prichádzajú, odchádzajú, a on je stále na mieste. Je samotný, ale snáď práve preto ho vždy možno počuť, je smutný, ale hádam práve preto vždy rád vtipkuje... Nevie nájsť spoločný jazyk so svojou dcérou. Asi vtedy, keď sa malo s dieťaťom viesť dlhé rozhovory, keď sa bolo treba o dieťa staráť — nemal na to čas. Teraz je už neskoro.

Miloš Kopecký má taktiež dcérku, 12-ročnú, scénicky nadanú.

— Musíme jej dať veľa srdca, mnoho dobrých rád, aby chcela pochopiť, čo je v živote zlé a čo správne. Čas ukáže, či som lepší otec, ako dr. Štrosmajer.

Rovnako sympatickou postavou, ako dr. Štrosmajer, je v Nemocnici primár

Sova, čiže Ladislav Chudík. Do seriálu sa dostal náhodou. Ako?

Ked začali nakrúcať Nemocnicu, úlohu primára Sovu zverili známenému českému hercovi Karolovi Högerovi. Veľmi dlho hľadali vhodného kandidáta, lebo v scenári, ktorý má vyše 1700 strán, az 550 zabera úloha Sovu. Po nakrútení niekoľkých dielov s Högerom, smrť prerušila jeho prácu na seriáli. Všetko bolo treba začínať odznova.

— Bál som sa tejto úlohy — hovorí Ladislav Chudík, herec Národného divadla v Bratislave. — Predstavoval som si ju, snažil som sa ju zahrať ako úlohu lekára úplne oddaného svojej práci a rodine, jemného, spravodlivého a čestného. Toľko dobrých vlastností? Ako zahrať, aby to nebolo vymelkovanie? Ako svoju postavou vychovávať nové pokolenie lekárov, takých ako etiadiastov Blažej, skromný Gregor, intrigán — Cvach, začínajúca lekárka Čenková.

Fakt, že naposledy pri príležitosti 1. mája udeľili Ladislavovi Chudíkovi Rad práce, jedno z najvyšších vyznamenaní v Československu, aj za úlohu v Nemocnici, potvrzuje mienku všetkých televíznych divákov, ktorí — jednohlasne — veľmi kladne ocenili hru herca v tomto seriáli. Opäť mám chut prezradiť, čo ešte dr. Sova bude robiť v posledných dieloch seriálu, ale neurobím to, aby mi čitatelia nenaďávali...

Prišiel rad na hlavného hrdinu seriálu — Jaroslava Dietla, čiže autora scenára.

— Mám veľké štásie — hovorí — že som sa narodil v dobe televízie. Priznam sa, je pre mňa všetkým a dávam jej zo seba všetko.

— Všetko, to znamená čo?

— Celý rad seriálov, ktoré — ako vyplýva z výskumu verejnej mienky — pozera až ok. 98 percent televíznych divákov.

— Vaše prvé literárne pokusy?

— Básnička pre jedno dievča.

— Pišete dnes rovnako rád, ale pre milióny dievčat, žien, chlapcov a mužov?

— Je to tak isto príjemné najmä preto, že moje písanie sa stretá s uznaním.

— Prečo pišete seriály namiesto básní?

— Seriál, k tomu televízny, poskytuje obrovské možnosti zobrazovať po-

stáva sa aj takto...

SNÍMKU 20-ROČNÉHO DIEVČA z Filipín Tetchy Agbayanovej uverejnili v európskej edícii známeho Playboya. Exotická krásavica sa dala fotografovať s odhaleným poprsím a bola dokonca menej vyzlečená ako iné

modelky Playboya. Lenže číslo tohto časopisu prišlo do Manily, odkiaľ pochádza čiernovláska Tetcha, a vyvolalo

strašlivé pobúrenie. Proti „nemorálnej“ snímke protestovali ženské organizácie. Okrem toho prokuratúra sa rozhodla zažalovať modelku, keďže podľa platných predpisov pôzovanie k aktom, ktoré sú uverejňované, je trestné a hrozi za to až 12 mesiacov väzenia.

Táto prudká obrana enosti je dosť neobvyklá, keď najväčšie mesto Filipín Manila je už dávno známe ako „hlavné mesto“ ázijskej prostitúcie. Podmienky nútia tisíce mladých dievčat a dokonca 12- a 13-ročných detí masovo ponúkať svoje „služby“ — predovšetkým turistom. Proti tomu však neprotestujú ani činiteľky ženských organizácií, ani obrancovia práva. Pohoršuje ich zato nahé poprsie slečny Tetchy Agbayanovej, ktorú vidíme na snímke.

NARODENIE. Princ Karol a princezná Diana majú syna! Túto správu uverejnili už denná tlač. Malý princ sa narodil v nemocnici St. Mary v Londýne a na zvest o jeho narodení sa pred nemocnicou okamžite zhromaždili davy Londýnčanov. Angličania, nadšení nařodením budúceho kráľa zabudli na chvíľu na ľahké otázky veľkej politiky. Chlapec, ktorý väzil 3,2 kg, je

druhý v rade do britskej korúnky. Budé 42. anglickým panovníkom po svojej babičke Alžbete II. a otcovi, princovi Karolovi — samozrejme, ak sa nič nezmiení. Má v sebe anglickú krv so značnou prímesou škótskej a írskej a — podľa tvrdenia odborníkov genealogígi — aj troškou gréckej, nemeckej, dánnej a ... poľskej krvi.

ČIERNY KAMEŇ, uschovaný už mnoho storočí v mešite Kaaba v Mekke, patrí k najposvätnejším predmetom islamu. Mohamedáni veria, že tento kameň im poslal Allach z neba. Čierny kameň má osem časti, zasadencích do striebra a vidieť možno iba jednu

časť, dôkladne vyleštenú rukami vercičich, ktorí sa po celé pokolenia dôtkali tejto sviatosti. Prednedávno sa dánski vedci pokusili určiť podstatu čierneho kameňa. Dospeli k záveru, že to je veľký kus kremeňa, ktorý sa strelil počas pádu meteoritu, pravdepodobne na púšti Rub el Chali. Bolo to predmerne nedávno, lebo pred 2,5 až 30 rokmi.

CEUKOR NA RANY? Západná Amerika píše, že lekári z nemocnice Alvear Buenos Aires objavili nový liek proti hnisavým zápalom pokožky. Tým „zázračným“ liekom je... obyčajný cukor. Argentínski lekári ho zatial vyskúšali na 120 pacientoch, ktorých hničujúca pokožka posypávali najobvyklejším cukrom, aký používame do čajov alebo na prípravu lekváru. V priebehu štyroch dní sa pokožka začínala hoľa. Objav sa môže zdať čudný, ale cukor je už dávno známy ako ideálny kozervačný prostriedok. Totiž viaže a nedovoľuje sa rozvíjať bakterií.

stav ovzdušie, podrobnosti, možnosti retrospektív, zblíženia...

— Hlavný cieľ opísaných prihod v seriáli?

— Chcel by som, aby jeho hrdina, ale aj diváci, sami dospejeli k pravde, k tomu, čo je v živote najdôležitejšie, najlepšie...

— Uvedomujete si, akú silu majú vaše seriály? Nedesi vás to?

— Je to čudný pocit sledovať, ako vzniká legenda; cítim sa plne zodpovedný za následky spôsobené mojím dielom. Moje scenáre písem pre mysliačich ľudí, totiž predpokladám, že chápajú čo im chcem povedať.

— Hovorí sa o vás, že ak ide o prácu, sú ako idúce hodinky.

— Ano? V každom pripade pracujem, to znamená písem každý deň od devätnásť hodiny ráno do jednej popoludňa. Verím teórii, že iba každodenná, úmorná práca dáva dobré výsledky...

— Budujete prostredie, v ktorom prebieha dej daného seriálu?

— Je samozrejmé. Keď mám výnimane šťastie, stačí mi rozhovor s jednou osobou. Ak mám smolu, musím sa závrať so štyridsiatimi. Ostatne baví ma poznávať stále iné prostredie...

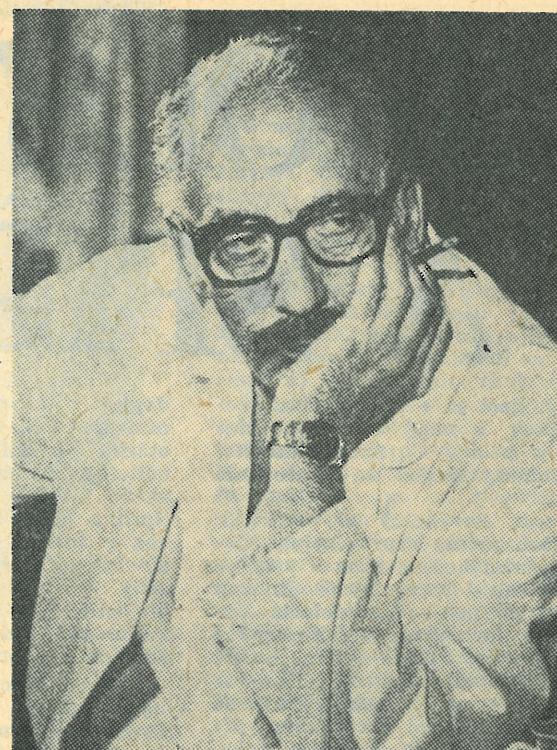
Nemocnica na kraji mesta mala v Československu veľký úspech. Prvých 13 dielov televízia vysielala už dvakrát. Teraz televízni diváci žiadajú opakovanie ďalších sedem dielov a iste sa dočkajú. Hercov, ktorí hrajú v seriáli, a pedoštíktom Milošom Kopeckým, Eliškou Balcerovou (dr. Čenková), Josefa Abrhama (dr. Blažej), Ivu Janžurovou (sestra Magda) budú Ladislava Chudíka a všetci obľúbili. Nielen v Československu, ale aj v NSR, Švédsku, v NDR a akiste aj v Poľsku.

O seriáli diskutuje celé Československo. Rozhodná väčšina je samozrejmé „za“, hoci počúť aj hlasu, že v Nemocnici je všetko „príliš sladké“, príliš dobré, že v konfrontácii s normálnou nemocnicou je televízna nemocnica ponúka rozprávkou. Odpoveďou na tieto pochybnosti nech je konštatácia jediného z diskutujúcich, primára pražskej nemocnice dr. Miroslava Slávika: „Seriál nakrúcali v okresnej nemocnici v mestečku Most v severných Čechách, kde žijú väčšinou baníci. Nejde o nejakú výnimočnú nemocnicu. Taká nemocnica skutočne existuje, snáď bez dr. Syu alebo Blažej, ale s takým istým vybavením ako v seriáli, s tak istou dobrou starostlivosťou, rovnako dobrejmi výsledkami a tak isto zaujímavými operáciemi.“

Medzi diskutujúcimi bolo počúť aj hlasu, že po tomto nemocničnom seriáli sa asi ľahko bude možno uvidieť niečo lepšie. Autor scenára Dietl odpovedá na tieto pochybnosti:

— Samozrejmé, písem ďalší scenár a dúm, že bude aspoň tak dobrý ako Nemocnica na kraji mesta, ktorú mali možnosť vidieť 20-krát desiatky miliónov televíznych divákov.

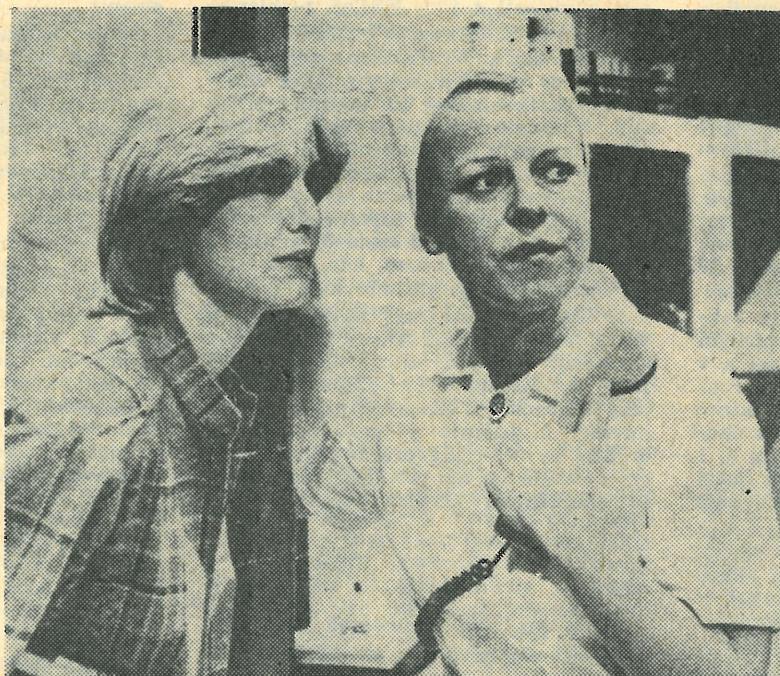
PAWEŁ DERESZ

Ako pomôcť tomu ubožiakovi — tuho rozmýšľa doktor Štrosmajer (Miloš Kopecký).

Kto je otcom dievčaťa sestry Iny? Dozvieme sa v ďalších častiach seriálu Nemocnica na okraji mesta.

Kto zasa ochorel? Koho nám dovezli? Uvažujú doktorka Čenková (Eliška Balcerová) a sestra Marta (Iva Janžurová).

O tejto snímke nenapišeme nič — zatiaľ je to hádanka. Sme zveraví, či ju uhádnete.

riám. Tak isto ako v zaváraninách pôsobí v rane, brzdí rast baktérií spôsobujúcich infekciu.

VERÍ, ŽE BUDIE HVIEZDOU. „Je príliš krásna, aby bola pravdivá“ povedal o Barbare Carreraovej jej filmový partner, Michael Crawford. Barbara Carreraová pochádza z Nikaraguy a donedávna bola modelkou. Teraz má už za sebou niekoľko filmov, hoci nie na najvyššej umelknej úrovni. Ex-modelka, o ktorej nikto nevie, koľko má rokov, lebo stále odmieta odpovedať na túto otázku — má však ďalekosiahle zámery. Sníva o ľahkých a zodpovedných úlohotách, v ktorých by mohla ukazať aj čosi viac, ako svoju exotickú krásu.

,napríklad rada by som zahrála úlohu Márie Callasovej, veľkej speváčky a neobvyklej ženy“ — hovorí Barbara Carreraová. „Verím však, že budem veľkou hviezdom. Keďže som poverčivá, verím v to odvety, kedy som začala bývať v dome, ktorý kedysi patril Marilyn Monroeovej.“ Na snímke: Barbara Carreaová.

LADY ELIZABETH, osmdesátiletá matka kráľovny Alžbety II., má potieže se službou. Služebné a uklízečky, zaměstnané v jejím sídle, jedna po druhé dávají výpovied. Příčinou je príliš malý výdělek. Jedna z uklízeček se dokonca pripískala predstaviteli tisku: „Stará paní je veľmi milá a neobyčajne zdvorilá dáma. Kdyby platila aspoň trochu víc, ráda bych u ní pracovala.“

Když se celá včet dostaťa na veřejnost, tiskový mluvčí Buckinghamského paláce musel odpovedět na otázku, zda finanční situace kráľovny matky je opravdu taková, že musí šetriť na platech své služby. Odpověď byla krátká a vyhýbavá: „Její královská výsost se zásadne nevyjadruje na taková téma.“

zaná na chrbte, ktorú dodatočne pridržiava v páse úzky opasok. Ženy už ukazovali na pláži všetko, prsa, bruchá, a plecia, teraz je čas, aby ukázali aj bedrá a zadočky. Žiaľ, neboli sme tento rok na pláži v cudzine a preto nevieme, či sa takéto plávky skutočne nosia. Na snímke: plávky 1982.

TANGA. Enrico Coveri, mladý, 30-ročný módný návrhár, ktorý oblieka také slávne ženy, ako Isabella Adjaniarová, Claudia Cardinale, Laura Antonelli a Margaux Hemingwayová, navrhol pre tento rok plávky nazvané „tanga“. Coveri uvidel tiež plávky počas návštavy v Brazílii, kde ich nosia mladé chudobné dievčatá. Je to vlastne trojčlenné holínková šatka, prevlečená medzi nohami a zaviazá-

NOBEL ZDRAŽIL! Nobelova cena je, jak známo, udelená každoročne od roku 1901. Alfred Nobel, švédsky chemik a průmyslník, vynálezce dynamitu a jiných výbušnin, zemrel v roce 1896 a celý svůj majetek zapsal na vytvoření fundace cen pro lidi, kteří svými úspěchy nejvíce přispěli k prospechu lidstva. „Kapitál, který po sobě zanechal švédský průmyslník, činil asi 31,6 milionu švédských korun. Od roku 1900 jimi disponuje Fundace Alberta Nobela a výše každoročních cen závisí na příjemech této fundace. Nedávno fundace oznámila, že díky zdařilým transakcím se jí podařilo zvětšit kapitál, který dnes činí 363 miliony švédských korun. Letošní Nobelovy ceny budou tedy také výšší. Budou činit 1,5 milionu švédských korun čili asi 190 tisíc dolarů.“

stává se i toto...

SLOVENSKÉ ŠKOLSTVO NA ORAVE A SPIŠI

Tažko by bolo dopísat čosi nové o memoriadnom významne vyučovaní materinského jazyka v našom krajanom hnutí. Práve zachovanie jazyka a kultúry patrí napokon k najtrvalejším výsledkom v živote našich národnostných menší.

Vlastne všetko, o čom teraz pišeme, je známe a sa nemeniteľne prelíná v našich diskusiách v Spoločnosti. Od VI. zjazdu KSČaS je tak často vysúvané na prvé miesto v postulátoch ústredného a mestského orgánom. Vyžaduje si to dobro našich krajanov a upevnenie výsledkov našej organizácie. Nemožno si predstaviť, že by sme nezasahovali do otázok s pejoratívnym významom, ktoré sa týkajú nás všetkých.

Jedno je isté — v súčasnosti sa vyučovanie materinského jazyka nachádza v ľažkej situácii a je našou najväčšou starostou.

Pre českú menšinu školstvo už mnoho rokov neorganizuje vyučovanie materinského jazyka. Iba Spoločnosť, na návrh Obvodného výboru KSČaS v Zelove a za pomocí Československého kultúrneho a informačného strediska vo Varšave, organizuje tuná kurz češtiny. V iných mestských skupinách tohto obvodu sa čeština nevyučuje. Myslím, že Obvodný výbor v Zelove by mal na novo podniknúť kroky v tejto veci a vypracovať návrhy pre budúcnosť, lebo znalosť materinského jazyka rozhoduje o rozvoji kultúry.

Pre slovenskú národnostnú menšinu sa naproti tomu vyučovanie slovenského jazyka uskutočňuje v základných školach na Orave a Spiši a vo všeobecnovzdelávacom lúceu v Jablonke. Toto lúceum vzniklo v päťdesiatych rokoch ako jediná stredná škola so slovenským vyučovacím jazykom, vďaka snaham a práci celého slovenského

obyvateľstva. Neskôr sa slovenčina stala tuná nepovinným predmetom.

O slovenskom školstve často počúť deklarácie a mienky školských orgánov, že sa preň vytvára optimálne podmienky rozvoja, že je v podstate všetko v poriadku a o čo nám vlastne ide? Naposlasy podobný postoj zaujalo Ministerstvo osvety a výchovy v liste Ústrednému výboru KSČaS zo dňa 17. júna t.r., ktorý veľmi uverejňujeme na str. 12. Stačí teda iba zatleskať a priať s uspokojením vyhlásenia osvetových orgánov rôznych stupňov.

Jednako nie je to tak. Je to pokračovanie starej refáze nejasných zovšeobecnení a nesprávnych, vyhládených deklarácií, bez skutočného zlepšenia podmienok v slovenskom školstve. Napriek podobným deklaráciám výuka slovenského jazyka ďaleko zaošťava za inými predmetmi a zápasí s obrovskými ľažkostami. Ich následkom je zníženie úrovne vyučovania, stály pokles počtu slovenských žiakov a nechut' rodičov k posielaniu svojich detí na toto vyučovanie, ako aj známe osvetovým orgánom konflikty na tomto pozadí. Potvrdzujú to rozhovory, aké sú v máji t.r. uskutoční pre získanie informácií o skutočnom stave slovenského školstva na Spiši a Orave.

Ešte v roku 1960 bolo tuná 25 škôl so slovenským vyučovacím jazykom, ktoré navštievovalo 1594 žiakov, ako aj tri školy so slovenčinou ako nepovinným predmetom, v ktorých bolo 93 žiakov.

V školskom roku 1981/82 bola fakticky iba jedna škola so slovenským vyučovacím jazykom so 66 žiakmi a v 15 školách zaviedli vyučovanie slovenčiny ako nepovinného predmetu, ktoré navštievovalo 305 žiakov. V troch školách — v Lapšanke, Čiernej Hore c. 1 a v Tribši Kuratórium v Nowom Sáčzi nezaviedlo v minulom roku vyučovanie

slovenčiny, hoci sa v nich zapísali desiatky žiakov. V máji tohto roku riaditeľ školy č. 1 v Chyžnom odmietol prijať prihlášky žiakov na vyučovanie slovenčiny.

Vyučovanie slovenčiny sa v niektorých školach začína nepravidelne. Niekoľko siedmej hodine ráno a v iných s jedno- alebo dokonca dvojhodinovou preštvávkou po iných predmetoch. Vyžaduje sa to úpravu a náležité zaradenie slovenčiny do rozvrhu hodín.

Vo všetkých základných školach sa vyučovanie slovenčiny uskutočňuje na základe neaktuálneho programu pre desaťročnú strednú školu, ktorý zahrnuje tri hodiny výuky týždenne, v minimálnej miere prihliada k výsledkom slovenskej duševnej kultúry a neprevidí vyučovanie dejín. V roku 1982 k výnimkám patrili návštevy metodika slovenčiny v školách na Spiši a Orave. Na školách, v ktorých sa vyučuje slovenčina, nie sú umiestnené dvojzýčne tabuľky.

V súvislosti s tým KSČaS prihlásila školským orgánom ďalšie postuláty:

Treba upraviť zásadu vyučovania slovenčiny pre slovenskú mládež z nepovinného predmetu na povinný predmet. V lúceu v Jablonke treba zorganizať triedu so slovenským vyučovacím jazykom asi na podobnom princípe ako pôsobia stredné školy s ruským, anglickým buď iným vyučovacím jazykom. Táto zásada malá by platil aj pre základné školy tam, kde sú v tejto veci prihlasované požiadavky.

Je nutné vypracovať nový program vyučovania materinského jazyka pre slovenskú mládež, ktorý by zaistoval jeho vysokú úroveň. Spoločnosť má mať možnosť prihlasovať svoje prípomienky k tomuto programu. Školské orgány by mali preveriť učiteľské kádže z hľadiska ich znalosti slovenčiny za spoluúčasti predstaviteľov KSČaS,

doplniť kádrové nedostatky aj pozvaním učiteľov zo Slovenska a vyriešiť otázku kvalifikačných skúšok pre učiteľov slovenčiny. Inšpektor slovenského jazyka pre školy na Orave a Spiši a jeden z členov riaditeľstva lúcea v Jablonke mali by pochádzať zo slovenskej národnostnej menšiny. Zásady zapisovania detí na vyučovanie slovenčiny by mali byť jednaké a oznamované bez výnimky vo všetkých školách na Orave a Spiši.

Nevyhovujúca je úroveň materiálno-technickej základnej škôl pre vyučovanie slovenského jazyka. Vyskytujú sa nedostatky odbornej metodickej literatúry pre učiteľov, učebnice, učebných pomôckov, ako aj slovenskej literatúry pre mládež. V školách nie sú záujmové krúžky pre žiakov, ktorí sa učia slovenčinu, ani súbory slovenských piesní a nie sú systematicky organizované recitačné súťaže a súťaže slovenských piesní. Všetky tieto nedostatky by školy mali čo najskôr odstrániť.

Malo by sa každý rok organizovať spoločné porady učiteľov slovenčiny a riaditeľstiev škôl za účasti Kuratória osvety a výchovy a predstaviteľov KSČaS. Spoločnosť by sa mala zúčastňovať pri určovaní kandidátur učiteľov na prázdninový kurz slovenčiny na Slovensku. V tomto roku nie všetky školy využili miesta na tomto kurze.

Všetky tieto problémy si vyžadujú konkrétné rozhodnutia a riešenie patričnými školskými orgánmi. Spoločnosť ponúka svoju pomoc v tých prípadoch, v ktorých je to možné, o.i. v odstránení nedostatku literatúry — vďaka pomoci Matice slovenskej — a slovenských časopisov, a taktiež pri organizovaní súťaží, súborov a v iných prípadoch úmerne s potrebami školských orgánov.

ADAM CHALUPEC

5. plenárne zasadnutie ÚV KSČaS v apríli t.r. konštatovalo znepríjemňujúcu situáciu vo vyučovaní slovenského jazyka na základných školach na Orave a Spiši a predovšetkým nízku úroveň výuky, nedostatok učiteľov, nevyhovujúcu materiálnu základňu pre toto vyučovanie, čo má vplyv na pokles počtu žiakov. Doterajšie intervencie priniesli nepatrné výsledky a ukázali rozdiely v názoroch na situáciu v slovenskom školstve medzi osvetovými orgánmi a rodičmi i našou Spoločnosťou.

V súvislosti s tým na pokyn predsedu Ústredného výboru KSČaS Adama Chalupca členovia ÚV a redaktori Života navštívili v máji t.r. 16 škôl, v ktorých sa vyučuje slovenčina, a 8 ďalších škôl, kde sa 1. septembra t.r. má začať jej vyučovanie pre prihlásených žiakov. Zároveň uskutočnili rozhovory s rodičmi a aktívom mestských skupín KSČaS. Tak teda: Augustín Andrašák a Eugen Mišinec boli v Chyžnom a Podvuku, Augustín Andrašák — v Oravke, Eugen Mišinec — v Jablonke, Hornej a Dolnej Zubrici, Ján Špernoga — v Malej Lipnici Veľkej Lipnici, Kacvíne, Nedeci, Vyšných Lapšoch a Harkabuze, Dominik Surma — v Novej Belej, Krempachoch, Čiernej Hore, Jurgovc, Repiskach a Tribši, Alojz Šperlák a E. Mišinec v Jablonke Matonogoch.

Získané poznatky ukázali pravdivý obraz tohto školstva a umožnili vypracovať návrhy na adresu Ministerstva osvety a výchovy a Kuratória osvety a výchovy Vojvodského úradu v Nowom Sáčzi. Zároveň budú prerokované na najbližšom zasadnutí predsedníctva a plenárnom zasadnutí ÚV KSČaS. Uverejňujeme hlavné problémy v jednotlivých školách.

JABLONKA

VŠEOBECNOVZDELÁVACIE LÝCEUM

V školskom roku 1981/82 v lúceu navštievovalo hodiny slovenčiny 15 študentov. Učili sa v dvoch skupinách (1.-2. ročník a 3.-4. ročník) tri hodiny týždenne. Vyučovanie sa uskutočňovalo po iných predmetoch v popoludňajších hodinách. Slovenčina je v lúceu maturitný predmet. Tento rok úspešne zložili maturitnú skúšku z tohto jazyka študenti.

O zápisoch na slovenský jazyk informuje riaditeľ lúcea pred začiatkom školského roka. Avšak možno sa naň prihlásiť aj v priebehu roka.

V lúceu sú nedostatky príručiek. Chybajú učebnice pre 4. ročník a súčasná beletrie, v tom aj v oblasti povinného čítania. V škole nie je ani jeden polško-slovenský slovník.

ŠKOLA Č. 2

Je to formálne škola zo slovenským vyučovacím jazykom. V skutočnosti však v triedach 1. a 2. okrem hodín slovenského jazyka je v slovenčine iba matematika a spev, ktoré ostatné predmety sa vyučuje v poľštine. V ostatných triedach, teda od 3. do 8., sa už v poľštine vyučuje všetko okrem spevu a slovenského jazyka.

V školskom roku 1981/82 chodilo do tejto školy 53 žiakov. Príprava detí pre slovenské vyučovanie sa tuná začína už v predškolskej skupine. Po jej absolovovaní žiaci automaticky prechádzajú do prvej triedy so slovenskou výukou. V nastávajúcom školskom roku začne chodiť do prvej triedy päť nových žiakov.

Škola pocítuje nedostatok príručiek. Chybajú učebnice pre prvú triedu, ako aj učebné pomôcky — napr. diapositívy so slovenskou tematikou a pod. Je veľký nedostatok beletrie, najmä detskej, ktoré žiak má len 6 titulov. Do školy prichádza slovenský časopis Slniečko.

CHYŽNÉ

ŠKOLA Č. 2

Slovenský jazyk v školskom roku 1981/82 sa tuná učilo 10 žiakov z 2. až 8. triedy. Vyučovanie sa uskutočňovalo v jednej skupine trikrát týždenne, bezprostredne po iných hodinách.

O zápisoch na výuku slovenčiny v nastávajúcom školskom roku oznámili v tejto škole prostredníctvom žiakov a na schôdzke rodičovského združenia. Zápis sa môžu uskutočňovať na základe písomných vyhlásení rodičov, donesených žiakmi do školy. Do 20. mája t.r. sa zapísalo 7 nových žiakov.

Škola má dostatočný počet gramatík pre 3. a 5. tr. a dostáva pre potreby vyučovania slovenský časopis Slniečko.

Chybajú čítanky pre 4. a 6. triedu, ako aj mládežnická a detská literatúra. Treba zároveň doplniť vybavenie školy učebnými pomôckami, ako pravopisné tabuľky, diapositívy, platne s nahrávkami slovenských ľudových piesní, pravopisné tabuľky a filmy o Slovensku, ako aj mládežnickú a detskú literatúru. Pre učiteľku slovenčiny sú potrebné metodické príručky pre výuku literatúry, rozbor poézie a poľsko-slovenský slovník.

MALÁ LIPNICA

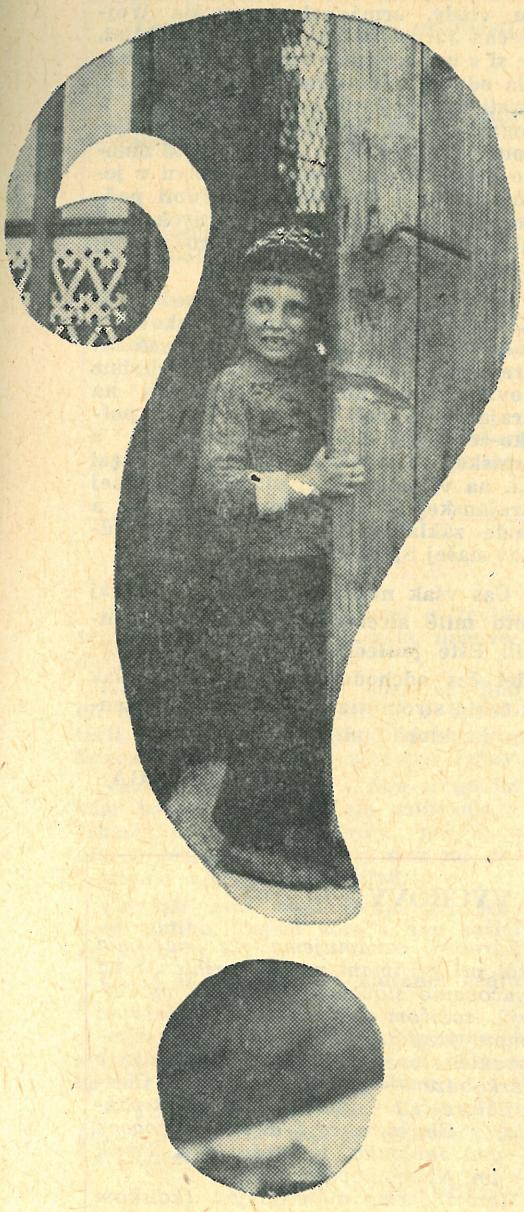
ŠKOLA Č. 1

Zápis na školský rok 1982/83 oznamili tuná už 17. februára v každej triede. Okrem toho v škole vyvesili informáciu o termíne zápisov (od 15.4. do 30.5. t.r.). Do 10. mája sa zapísalo 6 nových žiakov. Zápis sa uskutočňovali na základe písomných vyhlásení rodičov, ktorí žiaci doniesli do školy. Rodičia mohli aj osobne zapísat dieťa v škole.

Od začiatku školského roka 1981/82 na slovenský jazyk chodilo 16 žiakov, ale 6 z nich sa v novembri vzdalo toho vyučovania. Niektorí dokonca bez informovania rodičov. Potom však škola si vyžiadala od rodičov písomný súhlas na rezignáciu týchto žiakov zo slovenčiny. Tak teda zostało 10 žiakov (dvaja z 2. triedy a osm z 8. triedy). Učili sa 3 hod. týždenne hneď po hodinách iných predmetov.

Každý zo žiakov — ako vyhľasila učiteľka slovenčiny, čo potvrdili aj žiaci — má príručky, hoci v niektorých prípadoch iné, než potrebujú. Pre dvoch žiakov chybovali čítanky. V súčasnosti škola už objednala chybajúce príručky.

Pre potreby vyučovania má škola neveľké množstvo platní, ako aj časopis Slniečko, ktorý prichádza z ČSSR v dostatočnom množstve. V škole treba doplniť vybavenie učebnými pomôckami, ako diapositívy, platne s nahrávkami slovenských ľudových piesní, pravopisné tabuľky a filmy o Slovensku, ako aj mládežnickú a detskú literatúru. Pre učiteľku slovenčiny sú potrebné metodické príručky pre výuku literatúry, rozbor poézie a poľsko-slovenský slovník.

DOLNÁ ZUBRICA

V uplynulom školskom roku na slovenčinu chodilo v tamnejšej škole 53 žiakov. Učili sa v troch skupinach (tryed: 3.—4., 5.—6. a 7.—8.) tri hodiny týždenne. Vyučovanie sa uskutočňovalo bez prestávok medzi slovenčinou a ostatnými predmetmi.

Škola oznamila zápis na vyučovanie slovenského jazyka v školskom roku 1982/83 bez obmedzovania termínu zápisov, čiže záujemci sa môžu zapísat aj na začiatku školského roku. Počas zápisov škola posila rodičom pripravené vyhlásenia, ktoré môžu podpísat na znak súhlasu, aby sa ich dieta mohlo učiť materinský jazyk. Do 20. mája t.r. sa na slovenčinu zapísalo 3 nových žiakov.

Škola nie je náležite vybavená príručkami a učebnými pomôckami. Napríbytuje po 10 kusov gramatik pre 2. a 7. triedu. Škola ma len 6 pravopisných tabuľ, niekoľko diapozitívov, 10 platných a 10 titulov literatúry pre mládež. Zo Slovenska škola dostáva časopis Slniečko.

HORNÁ ZUBRICA

ŠKOLA Č. 2

V uplynulom školskom roku sa slovenčinu v tejto škole začalo učiť 9 žiakov. V priebehu roka sa 7 z nich vzdalo tohto vyučovania, keďže sa uskutočňovalo v popoludňajších hodinách. Totiž niekoľko žiakov muselo čakať na slovenčinu jednu a dokonca dve hodiny. Zato v zimnom období sa slovenský jazyk vyučovalo v skorých raných hodinách (od 7. do 8. hod.), čo bolo taktiež dodatočným začažením. Výsledok bol taký, že na slovenčine zostali len dve žiačky. Učili sa 3 hod. v týždni.

Zápis na vyučovanie slovenského jazyka v školskom roku 1982/83 oznamil riaditeľ školy iba prostredníctvom žiakov a mali sa konáť v skrátenom období, teda od 15. apríla do 25. mája t.r. Do 20. mája sa zapísalo 10 nových žiakov.

Škola mala dostatočné množstvo učebníčkov slovenčiny, zato chybajú akékoľvek učebné pomôcky — pravopisné tabuľky, diapozitívy s vlastivednou, historickou a literárno-tematikou, platné s nahrávkami slovenských ľudových piesní, ako aj mládežnícka a detská literatúra. Pre učiteľa sú potrebné metodické príručky a časopisy. Už rok nepriehádza do školy časopis Slniečko.

NOVÁ BELA

Je to škola so slovenským vyučovacím jazykom. V slovenčine sa vyučuje len do 6. triedy. 7. a 8. trieda sa už učí slovenčinu len ako predmet tri hodiny v týždni, bezprostredne po vyučovaní z iných predmetov. V školskom roku 1981/82 túto školu navštievovalo 66 žiakov.

O zápisoch na školský rok 1982/83 oznamovali obežníkom tým rodičom, ktorí mali deti v predškolskom veku. Do predškolskej skupiny sa prihlásilo do 10. mája päť detí, ktoré v nasledujúcom školskom roku prejdú do 1. triedy v škole so slovenským vyučovacím jazykom. V školskom roku 1982/83 v prvej triede sa bude učiť 11 žiakov.

Škola má dostatočné množstvo slovenských učebníčkov. Avšak pre učiteľov potrebuje metodické príručky a pracovné zošity. Zasa pre žiačkov sú potrebné pravopisné tabuľky, gramoplátna s pesničkami, rozprávky pre najmladších, diapozitívy, učebnice hudobnej výchovy.

ČIERNA HORA

ŠKOLA Č. 2

Po niekoľkoročnej prestávke v tunajšej základnej škole obnovili v minulom školskom roku vyučovanie slovenského jazyka.

V školskom roku 1981/82 sa slovenčinu učilo 40 žiakov v troch skupi-

nach (tryed: 2.—4., 5. a 6., 7. a 8.) po 3 hodiny týždenne. Vyučovanie sa uskutočňovalo hneď po hodinách z iných predmetov.

Zápis na vyučovanie slovenčiny v školskom roku 1982/83 oznamili žiaci. Uskutočňovali sa v období od 15. apríla do konca mája. Záujemci dostali písomné prihlášky pripravené školou k podpisu rodičom. Do 20. mája sa prihlásilo 8. žiakov.

V škole chybali gramatiky vo všetkých triedach, ako aj knihy povinného čítania. Škola nedostávala žiadne slovenské časopisy. Potrebuje doplniť slovenské gramoplátna s nahrávkami básní, rozprávky, povestí a poviedky, pravopisné tabuľky a pod. Učiteľ slovenčiny zasa potrebuje literatúru v podobe metodických príručiek a pracovných zošitov.

JURGOV

V školskom roku 1981/82 sa slovenčinu v tejto základnej škole učilo 37 žiakov v troch skupinách (tryed: 2.—3., 4.—5. a 6.—8.). Vyučovanie slovenského jazyka sa uskutočňovalo bezprostredne po hodinách z iných predmetov, ale iba po dve hodiny týždenne.

Zápis na slovenčinu v školskom roku 1982/83 škola oznamila iba prostredníctvom žiakov. Uskutočňovali sa v termíne od 15. apríla do konca mája t.r. na základe písomných prihlášok, ktoré vopred pripravila škola. Do 10. mája t.r. sa zapísali 5 žiaci.

Škola má dostatočné množstvo učebníčkov pre vyučovanie slovenského jazyka a pre 2., 3. a 4. triedu taktiež učebnice dovezené zo Slovenska. Pomočný vo vyučovaní slovenčiny je aj časopis Slniečko, z ktorého preberajú vybrané otázky z dejín Slovenska. Na hodinách slovenčiny prerábajú taktiež celú gramatiku, vybrané problémy z literatúry, jazykové a slovníkové cvičenia a slovenské ľudové povesti. Škola nemá dostatočné množstvo pravopisných tabuľiek, gramoplátna s nahrávkami slovenských rozprávok a poviedok.

KACVÍN

V školskom roku 1981/82 sa v kacvinskej škole učilo slovenčinu 19 žiakov. Boli rozdelení do 2 skupín (2.—5. a 6.—8. tr.). Vyučovanie — 3 hod. týždenne — prebiehalo bezprostredne pred alebo po iných predmetoch, avšak raz v týždni malo 8 žiakov zo 7. a 8. tr. hodinovú prestávku medzi slovenčinou a ostatnými predmetmi.

Podľa vyhlásenia riaditeľa školy, zápis na slovenský jazyk, ich termín a formu, ktorá mala byť rubovoľná, oznamili žiakom v poslednej dekáde apríla. Zato podľa informácií viacerých žiakov, záujemci mali prísť na zápis do školy spolu s rodičmi v určitý, konkrétny deň, hoci kuratórium stanovilo termín na obdobie 15.IV — 30. V. Do 10. V. sa zapísalo 8 žiakov.

Každý zo žiakov má čítanku a gramatiku, ale v niektorých prípadoch inú, než je potrebná. Chybajú gramatiky pre 3. tr. Škola má dosť skromnú zbierku platných pravopisných tabuľiek a diapozitívov. Pre potreby výuky prichádzajú v dostatočnom množstve slovenský časopis Slniečko. Škola pocituje nedostatok slovenskej literatúry, najmä pre najmladších, ako aj poľsko-slovenských slovníkov. Pre učiteľku slovenčiny sú potrebné metodické príručky pre vyučovanie literatúry v mladších triedach.

KREMPACHY

V školskom roku 1981/82 so slovenským jazykom učilo 68 žiakov v piatich skupinách (tryed: 1., 2., 3.—4., 5.—6. a 7.—8.) po tri hodiny týždenne. Vyučovanie sa uskutočňovalo bezprostredne pred bud' po hodinách z iných predmetov. Len 1. a 2. trieda mala slovenčinu zaradenú pomedzi hodiny z iných predmetov.

Zápis na vyučovanie slovenčiny oznamovali na rodičovskom zdravínení a žiakom. Okrem toho všetky deti z predškolskej skupiny obdržali písomné prihlášky pripravené školou k podpisu rodičom. Do 10. mája t.r. sa do 1. triedy prihlásilo 9 žiakov.

Škola má dostatočný počet učebníčkov pre vyučovanie slovenského jazyka.

Obdržiava taktiež v potrebnom množstve mládežnícky časopis Slniečko. Škola potrebuje diapositívy, príležitostné básne, pesničky a rozprávky pre najmladších.

VÝSNÉ LAPŠE

V tunajšej škole na slovenčinu chodilo doteraz 32 žiakov. Učili sa v 3 skupinách (2.—3., 4.—6., a 7.—8. tr.) 3 hod. týždenne, bezprostredne pred alebo po hodinách iných predmetov.

O zápisoch na slovenčinu oznamili na začiatku mája t.r., pričom — čo treba zdôrazniť — každý žiak dostal písomnú prihlášku pripravenú školou, ktorú mal po ok. dvoch týždňoch doniesť späť s prípadným podpisom rodičov vyjadrujúcim súhlas na toto vyučovanie. Do 12. mája sa týmto spôsobom zapísalo 6 nových žiakov na vyučovanie v roku 1982/83.

Škola má dostatočný počet čítaniek a gramatík (chybuje 1 exemplár), ako aj rôzne platné a diapositívy. Pre nedostatok tlačených pravopisných tabuľiek si škola sama zhotovila niekoľko kusov didaktických pomôcek tohto typu. Chybajú literatúra, najmä pre mladšie triedy. Pre učiteľku slovenčiny a žiakov sú potrebné pravidlá slovenského pravopisu a poľsko-slovenské slovníky. Škola nedostáva časopis Slniečko.

NEDECA

Hodiny slovenčiny v tamnejšej škole navštievovalo v uplynulom školskom roku 1981/82 25 žiakov z 2. až 8. triedy. Učili sa v dvoch skupinách — mladšej a staršej — 3 hod. týždenne. Kladné je to, že hodiny slovenského jazyka boli bezprostredne pred alebo po iných predmetoch.

Zápis na vyučovanie slovenčiny v školskom roku 1982/83 oznamili v aprili všetkým žiakom v škole, obežníkom pre rodičov a vyvesením na tabuli oznamov, bez obmedzovania termínu zápisov do konca mája. Na zapísanie stačil písomný súhlas rodičov, ktorý žiak doniesol do školy. Do 10. mája sa zapísala 5 žiačov.

Každý žiak má čítanku a gramatiku, hoci v niektorých prípadoch nie z tej triedy, ktorú navštievuje. V dispozícii školy je aj istý počet platných gramatických a iných tabuľiek a diapositívov. Škola dostáva zo Slovenska len časopis Slniečko (25 výtlačkov). Pre učiteľku slovenčiny a žiakov sú potrebné poľsko-slovenské slovníky a pre školu aj slovenské filmy (škola má premietacie prístroj 14 mm). Škola pocituje aj nedostatok mládežníckej a detskej literatúry.

REPISKA

V školskom roku 1981/82 sa slovenčinu učilo 9 žiakov v dvoch skupinách, (2. a 4., 6., 7. a 8. trieda) po tri hodiny v týždni bezprostredne po vyučovaní z iných predmetov na 5., 6. a 7. hodine.

O zápisoch na slovenčinu v školskom roku 1982/83 informovali na rodičovskom zdravínení, oznamovali žiakom a vpisovali o tom informáciu v zošitoch. Zápis sa uskutočňoval v termíne od 15. apríla do konca mája na základe písomných prihlášok, ktoré pripravila škola. Do 10. mája sa na vyučovanie slovenčiny prihlásilo 10 žiakov.

Na hodinách slovenčiny prerábajú celú gramatiku, vybrané otázky z literatúry, jazykové a konverzačné cvičenia, vybrané problémy zo spoločenského, hospodárskeho a kultúrneho života Slovenska a pod.

Inšpektor pre otázky slovenčiny hospitol školu iba raz na začiatku školského roka.

Škola má dostatočné množstvo učebníčkov pre vyučovanie slovenského jazyka, obdržiava taktiež v potrebnom množstve slovenský časopis Slniečko avšak potrebuje pôvodnú slovenskú literatúru pre mladších skupin, rozprávky, poviedky a pod., ako aj učebné pomôcky — pravopisné tabuľky, diapositívy, gramoplátna atď.

POKRAČOVANIE NA STR. 12

VZÁCNA NÁVŠTEVA NA SPIŠI

POKRAČOVANIE ZO STR. 3

nej krempaškej dychovky, ktoré sa ozývali v celej obci.

V divadelnej sále súdruha veľvyslance a všetkých hostí privítal v mene obvodného výboru a miestnej skupiny jej predseda kr. František Kovalčík. Vo svojom prejave oboznámil pritomných s pôsobnosťou krempaškej miestnej skupiny, jej úspechmi a problémami a zdôraznil nutnosť a potrebu nadviazania kultúrnej spolupráce a výmeny medzi spišským obvodom KSČaS a pohraničnými okresmi na Slovensku — Popradským a Staroľubovnianskym. Potom sa na scéne objavil nový, deťský folklórny súbor MS pod vedením kultúrneho inštruktora kr. Františka Surmu, ktorý za svoj pôsobivý program zožal dlhotrvajúci potlesk.

Po kultúrnej časti nasledovala beseda, priebežajúca v milom a srdečnom ovzduší, ktorá časovo vybehla ďaleko mimo rámcu stanoveného programu. Počúvali sme milé slová na ad-

resu krajanov. Náčelník gminného úradu Jan Kasprzycki srdečne pozdravil súdruha veľvyslance a ostatných hostí a poukázal na veľkú pracovitosť spišského obyvateľstva, vzorné plnenie ich občianskych povinností a dobré spolunažívanie obyvateľov slovenskej a poľskej národnosti. Zároveň vyjadril uznanie krajanom, že kultivujú také pekné slovenské národné zvyky. Pripomienul úspešne rozvíjanú spoluprácu a priateľstvo Poľska a ČSSR a vyjadril podčakovanie Československu za pomoc v terajšej ľažkej situácii.

Počas besedy Jakub Paluch hovoril o práci Krempašanov pri výstavbe kultúrneho domu a kr. Jozef Bryja o jednotnom úsilií obyvateľov slovenskej a poľskej národnosti v práci pre rozvoj svojich obcí a celého prostredia. Kr. Eugen Kott z Oravy poukázal na potrebu nutného vyriešenia odbojárskych otázok, častejších zájazdov krajanov mládeže na Slovensko a zmienil sa o dobrom hospodárení našich roľníkov, ktorí sa snažia vyrobiť čo najviac potravín pre krajinu a seba. Kr. František Chalupka zdôrazňoval nutnosť stálych kontaktov krajanov so sloven-

ským slovom a obrazom o. prostredníctvom častejších premietaní slovenských filmov v klubovniach, zase predsedu OV KSČaS na Orave kr. Alojz Šperlák predstavil život krajanov na Orave kedysi a dnes, poukazujúc na kladné zmeny v povoju novom období, ako aj na rozvíjajúcu sa a prospěšnú pre nás spoluprácu s Maticou slovenskou. Nadviazal na to aj predsedu OV KSČaS na Spiši kr. František Kurnát, ktorý hovoril taktiež o problémoch výuky slovenského jazyka na základných školách a o potrebách krajanov v tejto oblasti. Kr. Andrej Skupin zdôraznil význam tejto prvej návštevy veľvyslance ČSSR medzi krajanmi na Spiši a vyjadril nádej, že spolupráca našej Spoločnosti s československými inštitúciami bude úspešne pokračovať aj v budúcnosti.

Prehovoril aj súdruh veľvyslanec, ktorý poukázal na prospěšnú, rozvíjajúcu sa spoluprácu a priateľstvo medzi národní Československa a Poľska, ktoré boli aj tému jeho rozhovorov vo Vojvodskom výbere PZRS v Nowom Sączu. Zdôraznil, že veľký význam v tomto smere mala návšteva v ČSSR

prvého tajomníka ÚV PZRS a predsedu vlády, armádneho generála Wojciecha Jaruzelského. Zmienil sa taktiež, že sú s uspokojením vypočul slová uznania od vedúcich stranických a administratívnych činiteľov o obetavosti a angažovanosti krajanov v socialistickej budovateľskej úsilí. Poprial mnoho úspechov krajanskému aktívnu v jeho záslužnej činnosti a prisľúbil podporu v uspokojovaní kultúrnych potrieb českej a slovenskej národnostnej menšiny.

Kr. Adam Chalupec, predsedu ÚV KSČaS, vyjadril srdečné podčakovanie súdruhu veľvyslancovi za návštevu medzi krajanmi, ktorá bude nepochybne povzbudením do ďalšej činnosti na krajanskom poli a k rozvíjaniu poľsko-československého priateľstva a bratskej spolupráce. Zároveň poukázal o. na význam našej vlastnej, aktívnej krajanskej práce, ktorá bola, je a bude základom dosahovaných výsledkov našej Spoločnosti.

Cas však neuprosne plynul a tak aj toto milé stretnutie sa muselo skončiť. Ešte posledné stisky rúk a nadišiel čas odchodu. Všetkým nám však z tohto stretnutia zostali milé spomienky, na ktoré budeme dlho pamätať.

JÁN ŠPERNOGA

SLOVENSKÉ ŠKOLSTVO NA ORAVE A SPIŠI

POKRAČOVANIE ZO STR. 11

NOVÉ ŠKOLY

Na vyučovanie slovenčiny v školskom roku 1982/83 sa v 8 školách ktoré nižšie uvádzame, zapísalo spolu 128 žiakov.
(vo všetkých školách sa do 20. V. t.r. zapísalo spolu 240 žiakov).

ČIERNA HORA

ŠKOLA Č. 1

V máji 1981 sa na slovenský jazyk prihlásilo v tunajšej škole 29 žiakov, ale Kuratórium osvety a výchovy v Nowom Sączu nezaviedlo jeho vyučovanie.

Napriek tomu tento rok v máji škola opäť oznánila žiakom zápis na slovenčinu a informáciu o nich umiestnila na vyhláškovej tabuľi. Do 10. mája sa zapísalo 18 žiakov. Avšak riaditeľ školy upozornil žiakov 7. a 8. triedy, aby sa nehlásili, lebo v posledných ročníkoch nemá zmysel začínať vyučovanie slovenského jazyka. Takéto odhováranie žiakov nemožno považovať za správne.

Termín zápisov nie je prísně vymedzený, preto sa žiaci môžu zapísat aj počas školského roka. Zápis sa uskutočňoval na základe písomných prihlášok. Riaditeľ školy nám oznámi, že má kvalifikácie na vyučovanie slovenčiny a podujme sa ju učiť len v tom prípade, keď dostane náhradného učiteľa matematiky.

Škola už objednala potrebné učebnice pre vyučovanie slovenského jazyka.

HARKABUZ

Doteraz sa v tunajšej škole nevyučoval slovenský jazyk. Chybí tam aj

CHÝZNÉ

ŠKOLA Č. 1

V tejto škole sa slovenčinu nevyučovalo už viac rokov. O zápisoch na tento jazyk a možnostiach výuky v školskom roku 1982/83 — ako oznámi riaditeľ — škola informovala všetkých žiakov. Ako však vyplýva z rozhovorov s rodičmi a krajanským aktívom, škola vôbec neohlásila zápis. Napriek tomu rodičia 16 žiakov podpisali požadované prihlášky na vyučovanie slovenčiny a poslali ich prostredníctvom detí do školy. Riaditeľ však odmietol prijať prihlášky a vyhlásil, že nevie nič o tom, že má zapisovať žiakov na slovenský jazyk a vôbec organizovať jeho vyučovanie. Zato však prejavil neobvyklý záujem o to, kto z aktívu KSČaS mal s rodičmi rozhovory o zapisovaní detí na vyučovanie slovenčinu. Rodičia sa teraz obávajú, že ich detí budú v škole perzektívované nielen na hodinách slovenčiny, ale aj iných predmetov.

Riaditeľ nemal právo neprijať prihlášky rodičov na vyučovanie slovenského jazyka. Je to narušenie jednoznačných nariadení školských orgánov v tejto veci. Krajania a aktív KSČaS majú štatutárnu povinnosť priespievať k rozvoju slovenského jazyka. Preto vyšetrovanie je zbytočné. Stačí sa oboznámiť so stanovami KSČaS. Nechýbajeme, že to kuratórium vyrieší v prospech vyučovania slovenčiny v tejto škole. Avšak bude ľažko prinávrať dôveru rodičov k riaditeľstvu školy. Myslíme, že aj túto dôležitú vec musí mať kuratórium na zreteli pri riešení tejto otázky.

JABLONKA

FILIÁLKA ZBERNEJ ŠKOLY V MATONOGOCH

Už viac rokov sa v tejto škole nevyučoval slovenský jazyk. Škola oznámi zápis na slovenčinu v školskom

LIST MINISTERSTVA OSVETY A VÝCHOVY

Kultúrna spoločnosť Čechov a Slovákov v Poľsku Ústredný výbor Kraňsko

Ministerstvo osvety a výchovy — po uskutočnení sondáže vo veci organizácie vyučovania slovenského jazyka v Nowosączskom vojvodstve oznamuje, že Kuratórium osvety a výchovy a riaditeľia škôl podnikli opatrenia zaistujúce realizáciu modifikovaných predpisov určujúcich zásady i vyučovania materinského jazyka pre deti a mládež nepoľskej národnosti na všeobecne vzdlávacích školách. Tieto predpisy sú výsledkom realizácie postulátov, ktoré prihlásili kultúrne spoločnosti národnostných menšíns, v tom aj Kultúrna spoločnosť Čechov a Slovákov v Poľsku.

Zároveň oznamujeme, že riaditelia škôl pri prijímaní nových prihlášok na vyučovanie slovenského jazyka vysvetľujú rodičom podmienky vyučovania tohto jazyka. Nové prihlášky na vyučovanie slovenského jazyka prijali: v Harkabuze — gm. Raba Wyżna, Čiernej Hore č. 1 — gm. Bukowina Tatrzanska, v Chýznom č. 1 a v Matonogoch — gm. Jablonka, v Lapšanke a Tribši — gm. Nižné Lapše.

Rezort osvety a výchovy v školskom roku 1981/82 vyvinul intenzívnu činnosť pre zaistenie realizácie programov vyučovania materinskej reči a zapojil do tohto procesu vedecké zázemie ministerstva.

Varšava, 17.07.1982.
Riaditeľka odboru
mgr. Maria Teresa Mazur

LAPŠANKA

V zakladnej škole v Lapšanke sa slovenský jazyk nevyučovalo už viac rokov. V máji 1981 sa na tento jazyk prihlásilo 18 žiakov, ale Kuratórium osvety a výchovy v Nowom Sączu nezaviedlo jeho vyučovanie. Rodičia trvajú na tom, že minuloročné zápis sú nadále platné a dožadujú sa, aby v tunajšej škole začali vyučovať slovenčinu ešte v tomto školskom roku.

ORAVKA

V tunajšej základnej škole sa už dlhší čas nevyučoval slovenský jazyk. Chybí tuná akékoľvek vybavenie pre jeho výuku. O zápisoch na slovenčinu v školskom roku 1982/83 oznámi riaditeľ školy prostredníctvom žiakov. Do 20. mája t.r. sa prihlásilo 8 žiakov.

TRIBŠ

V máji 1981 sa na vyučovanie slovenského jazyka v tunajšej základnej škole prihlásilo 20 žiakov. Jednako Kuratórium osvety a výchovy nezaviedlo jeho vyučovanie.

Tento rok v máji škola opäť oznámi zápis na slovenčinu pre školský rok 1982/83. Informáciu o zápisoch

škola umiestnila na vyhláškovej tabuľi. Do 10. mája sa prihlásilo 8 žiakov.

V súvislosti s tým, že v min. roku v škole nezačali vyučovať slovenský jazyk, v obci sa vytvorilo nepríjemné ovzdušie, ktoré neprospeva, aby sa prihlásil na výuku tohto predmetu väčší počet žiakov.

HORNÁ ZUBRICA

ŠKOLA Č. 1

V tejto škole sa slovenčinu nevyučovalo už viac rokov. Zápis sa na jej výuku v školskom roku 1982/83 boli oznámené žiakom v každej triede, bez obmedzenia termínu ich trvania. Zápis sa uskutočňoval na základe písomných vyhlásení, podpísaných rodičmi. Do 20. mája t.r. sa zapisalo 23 žiakov. Škola nie je vybavená pre vyučovanie slovenského jazyka.

PRE VŠETKY NOVÉ ŠKOLY

TREBA ZAISTIŤ:

Učiteľa pre vyučovanie slovenského jazyka.

Náležité množstvo učebníc a didaktických pomôcok — diaľkové, pravopisných tabuľiek, platní s jazykovými i literárnymi nahrávkami a s nahrávkami slovenských ľudových piesní, ako aj mládežníku a detskej literatúru.

Dostatočný počet slovenských časopisov Slniečko, Zornička alebo Ohník.

Cení sa cnosti, ale líubi prednosti.
(Joubert)

* * *

Múdreho sa hľadá vždy — skôr daleko ako blízko. (Berent)

* * *

Milosrdensť začíname od seba, spravodlivosť od iných. (Dickens)

* * *

Zeny sú mužmi ženského pohľadu. (H. Steinhaus)

* * *

Moc udiera do hlavy aj tým, ktorí ju nemajú — ale skôr sa stráca. (Canetti)

Kto si vtipne povedal, že keď ide o papier možno mať dojem, že iba Polská národná banka má ho nádmerné množstvo... (Panorama Pôlnočnej)

* * *

Prvou vecou, ktorú si všima žena, keď pozerá na muža je to, či sa on na ňu pozerá. (Epoca)

* * *

Cím väčšia bola nábožnosť daného historického obdobia, čím hlbšia viera v dogmu, tým väčšia bola krutosť a tým horší skutkový stav. (B. Russel)

* * *

Šťastie nie je odmena za cnost, ale sama cnost. (B. Spinoza)

POVIEDOČKA O LĀSKE

Oslovil som ju v kaviarni o deviatnej. Ani sa na mňa nepozrela, nepovedala ani slovo.

Keď vyšla, pobehol som za ňou do metra. Ráno som strávil v kancelárii, kde pracovala ako pisárka. Dokonca som jej nadiktoval zopár listov.

Naobedoval som sa s ňou a potom sme boli v kine. Zostala mlčanlivá, lachostajná, skôr vyzerala pohľadave ako v rozpakoch. Za celý deň mi nevenovala ani jediný pohľad.

Večerami sme sami dvaja pri jednom stolíku. Potom som s ňou zašiel do jej bytu.

Lahla si a ja som sa natiahol vedľa nej.

Ráno, keď sa prebudila, premerala si ma pohľadom od hlavy po päty a spýtala sa ma ľadovým tónom:

— Tak mi už konečne dáte svätý pokoj a poviete mi, čo vlastne odmňa chcete?

JACQUES STERNBERG

Do práce, do školy, ale aj menšie spoločenské príležitosti ponúkame vám tieto slušivé šaty. Zlava jednofarebné šaty košeľového strihu, plisované po celej dĺžke, s malým golierikom a širšími rukávmi naberanými do manžetiek. Všimli ste si, že vypchávky na ramenách sú po dlhšom čase opäť módné? Šaty sprava majú výstrih s peknou viazačkou a mierne naberanú sukňu.

Rastlina, ktorá brzdí rozvoj rakovinových buniek

Catharanthus roseus — je to ozdobná rastlina, ktorá má zároveň významné liečivé vlastnosti. Jej vlastnosťmi sú substropické oblasti Južnej a Strednej Ameriky, India, Vietnam a Madagaskar. Je to vlastne silne rozvetvený ker, rastúci do výšky 50 až 80 cm.

Táto rastlina využívali v ľudovej medicíne týchto krajin. Počiatočne jej pripisovali antidiabetické vlastnosti. Podrobne klinické výskumy to však nepotvrdili, ale namiesto toho objavili, že z výtažkov tejto rastliny až 80 alkaloidov má liečivé vlastnosti. K najdôležitejším patrí vinblastín, ktorý brzdí rozvoj rakovinových buniek a používa sa v liečení zhoubného granulómu a lymfosarkomu. Okrem toho iný výlučok vinkristín sa používa v liečení zhoubnej leukémie u detí. Dôležitým alkaloidom je aj tzv. ajmakin — ktorý je zložkou preparátov používaných v liečení vysokého krvného tlaku.

Mimoriadnej obľúbe sa ako črepová rastlina teší v Nemecku. Často ju pestujú v krajinách Dalekého východu — v Japonsku, Vietname, Indii a Kórei. Najlepšie podmienky pre rast a kvitnutie má v miestnostiach s teplotou + 20—25°C. V našich klimatických podmienkach kvitne po celý rok, ibaže s rôznou intenzitou. Ako tvrdí doc. Henryk Chmiel z Ústavu ozdobných rastlín SGGW-AR vo Varšave, tento kvet najlepšie rastie v podmienkach pomerne veľkej vlhkosti vzduchu a pôdy, ktorá by mala obsahovať veľa prsti a byť prieplustná. Preto pridanie rašelinu, hrubozrnného piesku, perlitu bud' keramitu vždy zlepšuje podmienky rastu a rozvoja rastlín.

PEHY

Pehy pokladajú ženy i muži väčšinou za vzhľadovú chybu, pritom neraz dodávajú tvári osobitý výraz. Najčastejšie postihujú mladé ženy so svetlou pleiou. Na starnúcej pleti nie sú také výrazné a strácajú sa. Na jar pri prvých slnečných lúčoch zjavujú sa, či sú výraznejšie na tvári, pleciach a rukách, no môžu sa vyskytnúť aj na iných častiach tela. Podkladom pre ich vznik je nepravidelné uloženie hnedastého kožného farbiva. Pehy — drobné nespĺňavé sfarbenia kože, počas roka meniac svoju intenzitu — možno vybeliť bieliacimi krémami, hoci ich účinok nie je vždy uspokojivý. Na jar môžeme ich zvýrazneniu zabrániť ochrannými krémami proti slnečnému žiaraniu. Radikálne zákroky zlupovacie kúry — sa robia v ústavoch kozmetiky vždy v zimných mesiacoch, aby sa koža mohla po zákroku zotaviť skôr, ako na ňu začne pôsobiť jarné slnečné žiarenie. Vhodnosť zákroku musí vždy zvážiť lekár.

TAKÝ JE ŽIVOT...

Ženy nemajú rady myši, ale myši majú rady ženy. Takto tvrdí paní profesorka Holmesová z Austrálie, ktorá dochovala už okolo 100 000 myší pre laboratórne účely. Podľa jej pozorovania sa myši výborne chovajú, keď sa o ne starajú ženy. Keď sa náhle dostanú pod opateru mužov, zmocňuje sa ich depresia a prestávajú jesť.

Písali v starom kalendári

To dievča, ktoré sa v tomto mesiaci narodí, bude možno veľmi cnosné, skrz čo sa stane milou domácou a usilovnou gádzinou; pritom všetkom môže sa neskoro výdať, a možno ostatne aj starou pannou.

Ten mužský, ktorý sa v tomto mesiaci narodil, je často zvedavý a chvastavý; vďačne pomáha iným, ale nie vždy sa mu za to dostane chvála a vďaka. Môže sa doňho zaťažiť bohatá vdova, avšak on si vyhľadá duchaplnú a šikovnú pannu a stane sa otcom mnohých detí.

kútik zberateľov bylín

Fialka trojfarebná

(nazývaná aj fialka, fialka roľná, maceška, sirôtku) Viola Tri-colori L.

Je to všeobecne známa rastlina, ročná alebo dvojročná, vysoká až 40 cm, obvykle rozvetvená. Kvítne postupne od mája do septembra.

Pre liečivé účely sa zbiera celá nadzemná časť rastlín a niekedy iba kvety.

Bylina fialky obsahuje veľmi dôležité zložky: triesloviny, slizy, kyselinu vinnú, cukor a iné.

Často sa používa ako liečebný prostriedok pri poruchách látkovej výmeny. Používa sa aj pri liečení kožných vyrážok, vredov atď. Rutin, obsiahnutý v surovine, reguluje prieplustnosť ciev v súvislosti s tým sa surovina používa pri vysokom krvnom tlaku. Pôsobí aj na potenie, močopudne a mierne na odkašľovanie.

Čerstvo zakvitnuté kvety zberame bez stopiek. Ako bylinu trháme mladé výhonky s kvetmi živo zelenej farby. Byle s prekvítajúcimi kvetmi nezbierané. Nezbierané ani dolné časti bývajúce na zemi, najčastejšie bezlisté a zožltnuté. Zo zozbieraných bylí odstraňujeme znečistenia (napr. trávu alebo pozostatky iných rastlín).

Fialku trojfarebnú sušíme za veľmi teplého počasia na zatielenom a vzdúnom mieste. Usušené fialky trojfarebné si vyžadujú veľmi opatrne balenie keďže lističky sú veľmi krehké.

HUMOR

— Súhlasil by si s rozvodom?

— pýta sa manželka manžela.

— Veľmi rád, drahá. Veď vieš, že splním každé tvoje želanie.

— Senzačná! — hovorí Jano o okolídúcej blondinke.

— Tri deti! — podotýka Jožo.

— Ona že má tri deti? Veď má najviac dvadsaťjeden rok!

— Ty máš tri deti!

Žena si pozorne prezerá mužovo sako, ale nenájde na ňom ani vlások. Rozkričí sa:

— To už ani plešivým ženám nedáš pokoj?!

— Váš manžel nie je chorý, potrebuje iba pokoj, predpíšem vám niečo na upokojenie...

— Ako často to má užíváť?

— On nie, ale vy!

„Mistre, chtěl bych napsat symfonii, mohl byste mi poradit, jak na to?“ zeptal se mladý hudebník Mozarta.

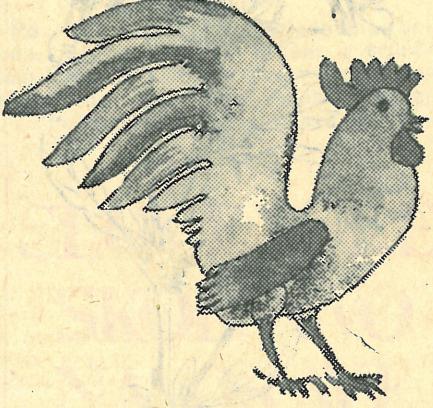
„Jste ještě mladý. Proč nechcete začít s valčíkem?“

„Váš bylo deset, když jste složil symfonii.“

„Ano, ale neptal jsem se jak.“

mladým mladším najmladším

Z KNIŽNEJ POLIČKY STARKEJ SYN

A tá dedina nebola len taká ledajaká. Bola to taká dedina, v ktorej ľudia každé ráno chodili na vysoký vrch po deň. Inak by vraj deň do dediny neprišiel a bola by v nej naveky tma.

— Á, — hovorí dedinčanom starkej syn. — Ja vám pomôžem. Mám takého vtáka, ktorý vám privola deň do dediny. Nebudete viac chodiť poň každé ráno na vrch. Ak chcete, vtáka vám predám.

— Ak je tak, ako vratíš, — hovoria dedinčania, — kúpime ho. Dočkajme do rána, ako to bude.

I dočkali do rána.

Ráno kohút zakikiríkal a do dediny pomaly začal prichádzať deň.

Ked' to dedinčania videli, kúpili kohúta za stozlatých.

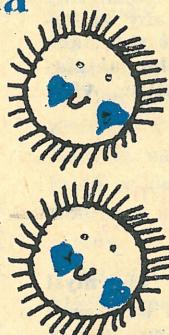
Radovali sa, že už nebudú musieť chodiť každé ráno na vysoký vrch po deň, a starkej syn sa poteší peniazom.

JÁN BODENEK

(z knihy Koza rohatá a jež Mladé letá 1977)

Záhradná pošta

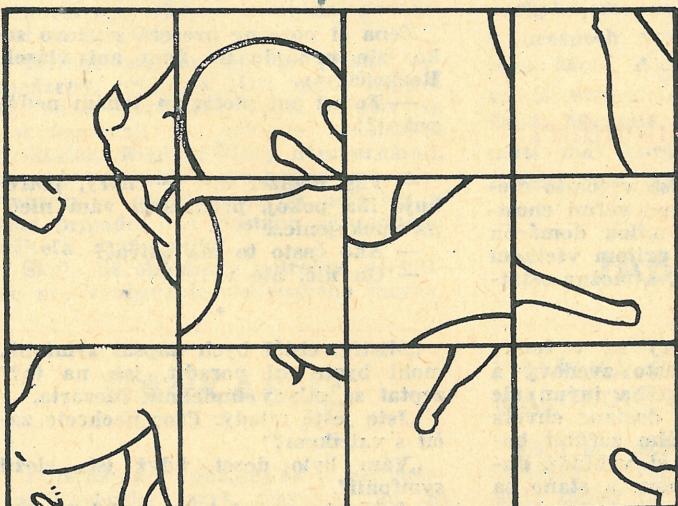
Písal šalát kapuste kapustový list:
Milá slečna, odopusťte,
že k vám nesmiem prísť!

Kapusta mu poslala lístok z kapusty:
Hlava by sa gúľala,
noha nepustí.

Máš postreh?

Co sa skrýva v týchto dvanásťich štvorčekoch, na prvý pohľad asi len ľahko uhádnete. Ale poradíme vám. Obrázok pozorne rozstríhnite na jednotlivé štvorčeky, z ktorých potom zložíte jednoduchý obrázok.

LETO

Pod mojím oknom
vyrástol kvet.
O jednu vôňu
krajší je svet.

Nad našim dvorom
zapiskol číž.
Hľad', kam len chceš,
dnes dovidiš.

Pohli sa žitá,
zvlnil ich van.
Prichádza z diaľok
rovina k nám.

Zmihotal motýl
spomedzi tráv.
Všetko je svetlo,
Všetko je hra.

JURAJ TUŠLAK

VESELO SO ŽIVOTOM

Evička pribehla domov a pochválila sa:

— Keby si vedela, mamička, ako sa so mnou všetky deti skamarátili! Celý deň behajú len za mnou!

— Len za tebou? A prečo?

— Lebo cheú, aby som im ešte priniesla kockový cukor!

Prečo stojíš pred zrkadlom so zatvorenými očami?

— Lebo chcem vedieť, ako vyzerám, keď spím...

— Olinka, čo ti mám darovať na narodeniny? — sputuje sa stará mama vnučky.

— Bábiku a kočiarik.

— A čo daruješ ty mne?

— Nič. Ved' som zjedla kašu...

— Janko, vieš prečo v púšti cestujú ľudia na laviach?

— Viem. Aby sa im do topánok nenabral piesok.

Prečo neješ, Evička, ved' si pred chvíľou hovorila, že si hladná ako vlk!

— Mamička, a videla si už vlka, ktorý by jedol špenát?

— Aký je tvoj najobľúbenejší predmet? — sputuje sa starý otec vnuka, ktorý prišiel zo školy.

— Televízor, — opovedá prváčik.

Listáreň

Volám sa Mieczysław Sroka, mám 11 rokov a chodím do IV. triedy. Zbieram nálepky a prospektky. Keby ste mi poslali zopár, bol by som vám veľmi povďačný.

37-311 Wola Zarczycka 363
Mieczysław Sroka
woj. Rzeszów

Milý Mieczysław, naša redakcia nemá nálepky ani prospektky. Uverejňujeme však tvoj list, snaď sa ti niekoľko ozve z našich mladých čitateľov s podobnými záujmami.
— redakcia

Milé deti, končia sa prázdniny a vy ste určite prežili pekné chvíle a veselé príbehy. Napište nám o tom. Najzaujímavejšie príspevky uverejníme a odmeníme knihami. — redakcia

Slovenská ľudová rozprávka

Traja zhavranelí bratia

Mala raz jedna mať troch synov a dcéru. Chlapci boli veľkí maškrtnici, všetko zjedli, čo videli. Neobstalo pred nimi nič. Ani mäso v hrnci — zjedli ho i nedovarené! Biedna mať stratila raz trpežlivosť, veľmi sa nahnevala a takto ich prekliala:

— Bodaj ste zhavraneli!

Chlapci sa premenili na havranov a odleteli — nevedno kam. Prešli roky a o synoch nebolo pamiatky.

Dievčačko vyráslo a spýtalo sa matky, prečo nemá bratov. Matka dcére vyrozprávala, ako ich prekliala. I povedala dcéra:

— Nepláč, mať moja, pôjdem a vyhľadám svojich bratov.

A vybrala sa do sveta, až prišla k mesiacovej materi. Poklonila sa jej a povedala, po čo prišla.

— Mesiac nám poradí, — povedala starenka a keď Mesiac zaspal, vytrhla mu strieborný vlas z hlavy.

— Prečo ma kváčete, mati? — spýtal sa Mesiac.

— Povedz mi, či si niekde nevidel troch zhavranelých bratov.

— Nevidel. Možno ich videlo Slnko.

Na druhý deň sa vybrala sestra k Slnku. Ale ani Slnko zhavranelých bratov nevidelo.

— Vietor ich iste videl.

A ozaj. Vetrík ich videl zosadať večer na sklenený vrch.

Ked' sa sestra vyškriabala na sklenený vrch, vošla do komnaty, v ktorej bol prikrytý stôl pre tri osoby. Odjedla troška z jedného taniera a schovala sa pod posteľ. Hned na to vleteli do komnaty tri havrany a premenili sa na pekných šuhajov.

— Stojte, bratia, niekto je tu z našej rodiny! — zvolal najstarší brat, ale dva mladší ho vysmiali. Ráno sa premenili zasa na havranov a vyleteli von oblokom.

To sa opakovalo ešte dva razy. Bratia začali prehľadávať zámok a našli sestru pod posteľou.

— Prišla som vás, bratia moji, vyslobodiť, — povedala.

Bratia sa zaradovali, ale potom zosmutneli.

— Môže nás vyslobodiť iba ten, kto sedem rokov, sedem mesiacov a sedem hodín neprečie ie ani slovo, — povedali.

— Nebojte sa, podujmeme sa na tú úlohu! — povedala sestra.

Bratia vyrúbali do stromu dieru a mečali iba jeden obločik, cez ktorý podávali sestre jedlo. O tri roky sa popri hrubom strome viesol mladý kráľ na polôvaciačku. Kráľovi sa zapáčila dievčačka, i kázał ju priviesť na hrad a chystať sobáš. Kráľ bol veľmi šťastný, len ho to rmútilo, že je jeho pekná žena nemá. Žili šťastne, kým nevypukla vojna. Kráľ musel odísť do poľa a svoju ženu zveril starej žene — Ježibabe.

Po čase sa kráľovnej narodil chlapček s hviezdou na hlave. Ježibaba podhodila kráľovnej šteňa a chlapca vyhodila von oknom práve vtedy, keď tade letel havran. Kráľovná plakala, ale slovka nepreriekla ani vtedy, keď ježibaba vyhodila havranom aj jej druhého syna, aj jej dcérku. Zlatovlásku. Ked' sa kráľ vrátil z vojny domov, bolo zle-nedobre. Ježibaba mu namiesto detí ukázala šteňa, mača a trúchle drevo.

— Co je mnoho, to je mnoho! — skríkol kráľ a rozkázal kráľovnú odovzdať katom.

Ked' kat zodvihol meč, priateľ havran a posadil chlapčeka s hviezdou na čele kráľovi na kolená:

— Pozabávaj sa s ním hodinku, pán kráľ! — povedal a odletel. Zabávali sa s chlapčekom i kráľ i kat celú hodinu a potom poslal kráľ kata do roboty.

Kat znova zodvihol meč, priateľ havran s druhým chlapčekom, posadí ho kráľovi na kolená a káže sa s ním pozabávať.

Ked' po treći raz zodvihol meč, priateľ tretí havran so Zlatovláskou, posadil ju kráľovi na kolená a zvolal:

— Sedem rokov pominulo, sestra naša, vrat!

V tej chvíli kraľovná prehvorila a havrany sa premenili na pekných šuhajov.

Bolože to radosti, keď kráľovná vyrozprávala kráľovi, ako ho ježibaba oklamala a ako jej bratia vyhodené deti pochytili a opatrovali v sklenenom zámku.

Ked' to kráľ počul, od radosti dal pristrojiť veľkú hostinu a ježibabu rozkázal strčiť do suda a spustiť z najstrmšieho vrchu.

Potom už všetci žili svorne a v láske, kym nepomreli.

RADY ■ PORADŇA ■ RADY ■ PORADŇA

KTO USTALA
PRZYCZYNY
WYPADKÓW
PRZY PRACY

KAROL J. NOWY TARG.
Kto od czasu ogłoszenia stanu wojennego i zawieszenia związków zawodowych ustala przyczyny wypadków przy pracy i wykonuje wszystkie czynności z tym związane?

Zgodnie z wyjaśnieniem nr 3 ministra pracy, plac i spraw socjalnych z 30 grudnia 1981 r. w okresie zawieszenia związków zawodowych, kierownik zakładu pracy jest odpowiedzialny za zbadanie okoliczności i przyczyn wypadku i w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z 5 grudnia 1974 r. (Dz. Ustaw Nr 47, poz. 287) jest zobowiązany do określonych działań.

Powinien zatem — poza osobami wchodząymi w skład zespołu ustalającego

okoliczności i przyczyny wypadku — zapewnić również dla zbadania każdego wypadku, udział pracownika mającego znajomość zagadnień z dziedziny właściwej dla rodzaju wypadku, dającego rękojmię obiektywizmu w ocenie przyczyn wypadku.

Ponadto kierownik zakładu pracy powinien zapewnić ustalenie okoliczności i przyczyn wypadków śmiertelnych i zbiornikowych w obecności, w miarę możliwości, właściwego państwowego inspektora pracy.

A zatem, obecnie to właśnie zespoły ustalające okoliczności i przyczyny wypadków prowadzą postępowanie powypadkowe oraz sporządzają protokół powypadkowy bez udziału społecznego inspektora pracy, bądź przedstawiciela rady zakładowej lub oddziałowej.

JAN K. ORAWA. Po wielu latach pracy w zakładzie produkcyjnym, zostałem zaliczony do III grupy inwalidów i otrzymałem rentę inwalidzką.

małym rentę inwalidzką. Renta moja została jednak zawieszona, na skutek tego, że jestem właścicielem gospodarstwa rolnego i placę podatek gruntowy. Czy rzeczywiście nie mogę pobierać renty inwalidzkiej?

Kwestię tę regulują przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 2 kwietnia 1977 r. w sprawie zawieszenia prawa do emerytury lub renty (Dz. Ustaw nr 11, poz. 46). Zgodnie z tym rozporządzeniem prowadzenie przez emeryta lub rencistę gospodarstwa rolnego o rocznym przychodzie szacunkowym, ustalonym dla celów podatku gruntowego na kwotę przekraczającą 24 000 zł, powoduje zawieszenie prawa do świadczeń, jeżeli jest on właścicielem, samostanym posiadaczem, użytkownikiem lub dzierżawcą tego gospodarstwa.

Tak więc w opisanej sytuacji zawieszenie renty inwalidzkiej jest zgodne z obowiązującymi przepisami.

ALOJZY M. SPISZ.
Prawo cywilne przewiduje trzy formy testamentów zwykłych:

1. testament własnoręczny, który spadkodawca może napisać tylko osobiście w całości pismem ręcznym. Powinieneć być podpisany przez spadkodawcę i zaopatrzone datą;

2. testament notarialny, który można sporządzić przed notariuszem w każdym państwowym biurze notarialnym;

3. testament allograficzny tj. taki, który można sporządzić wobec naczelnika gminy lub sekretarza biura urzędu gminy, albo wobec przewodniczącego, lub innego stałego urzędującego członka Rady Narodowej, bądź wobec sekretarza w obecności dwóch świadków. Spadkodawca oświadcza im swą wolę ustnie, a wyznaczona osoba pisze oświadczenie w protokołach, z podaniem daty. Testament ten musi być podpisany przez spadkodawcę i innych uczestników tej czynności.

PSYCHO- ZÁBAVA

MENO VEŠTÍ

VINCENT — jemné, jasne a trochę aj romantické meno.

Clovek s týmto menom sa vyznačuje veľkou pracovitostou, vynalezavosťou a zdvorilosťou. Od malíčka nemá ľahký život a veľmi skoro musí začať zarábať na živobytie. Keďže je veľmi vytrvalý, dopracuje sa vždy dobrých výsledkov. V škole sa učí usilovne a dobre. Má zmysel pre spravodlivosť, preto vždy dokáže ľudí a veci správne hodnotiť. Je náročný voči iným, ale aj voči sebe.

Priznačenou črtou Vincenta je dôkladnosť v práci a osobnom živote. Vzorne vykonáva všetky povinnosti v zamestnaní, ako aj v rodinnom živote. Preto je veľmi obľubený nielen medzi spolupracovníkmi, ale aj v rodine a spoločnosti. Ako priateľ je veľmi oddaný, je to skratka človek, na ktorého sa možno vždy spoľahliať. Neznáša marnotráenosť, neporiadok, chaos, má rád čistotu a usporiadany život.

Zaujíma sa o umenie, divadlo, film, má rád knihy a hudbu, tak vžnu, ako aj zábavnú. Najčastejšie povolenia, v akých sa uplatňuje Vincent, sú: hudobník, herec, novinár, spisovateľ, prekladateľ, ako aj učiteľ.

Vincent sa žení pomerne neskoro s mûdrou a hospodárnou ženou. Je spravidla dobrým a starostlivým manželom a otcom. Má rád deti, ktorým venuje veľa času a starostlivosti. Dožíva sa vysokého veku.

TADMÍR

SNÁR

Verite snom? Nie? Ani my neveríme, ale predsa každý z nás sa niekedy pozrie do snára, aj keď to počladá za predsuďok našich babičiek. Tak teda, keď sa vám sníva:

Advokát, ak ho vidíme: Netreba ťutovať nákladov na dobrú vec.

Advokát, ak s ním hovoríme: Daj si pozor na reči.

Advokát, ak je v talári: Priprav sa na straty.

Afrika: Ak sa dás zlákať klamom, zablúdiš. Radšej poslúchni svoj zdravý rozum.

Akvárium: Môžeš očakávať nepríjemnosti. Aloe, ak je zakvitnutá: Dožiješ sa vysokého veku.

Alkohol, ak ho pijeme: Bude ťa sužovať nevera.

Amerika: Tvoje predavzatia sú veľmi ďaleké.

Ananás: Pozvú ťa na dobrú hostinu.

Artisti, pri cvičení: Ak ti je veľmi dobre, nechod' tancovať — na ťad.

Astma, ak si na ňu vo sre trpel: Nikdy nebež rýchlejšie ako vládzeš.

Astry, ak si ich videl kvitnúť: Važnosť tvojej osoby na chvíľu vzrástie a tvoje meno zažiarí.

Astry, ak boli zvädnuté: Máš po nádejach.

Astry, ak si ich trhal: Asi pôjdeš na pohreb.

Atrament: Môžeš očakávať radostné správy.

Auto, vidieť idúce: Rýchlejšie ako si mysel, zažiješ niečo nového.

Auto, ist v ňom: Dosiahneš niečo, po čom si túžil.

ZIVOT

CZASOPISMO
SPOŁECZNO
KULTURALNE
00-372 Warszawa
ul. Foksal 13
Tel. 26-44-49

NEVITE SI PORADIT S RÓZNÝMI TAŽKOSTAMI A ZALEZITOSTAMI, KTORE VÁS ROZČUEUJÚ? NAPISTE NAM NA ADRESU:
REDAKCIA ZIVOT, 00-372 WARSZAWA, UL. FOKSAL 13. ODPOVIEME VÁM A PORADÍME NA STRÁNKACH CASOPISU ALEBO LISTOM.

Organ Towarzystwa Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce redaguje: ADAM CHALUPEC — redaktor naczelny, oraz społeczne kolegium redakcyjne w składzie: Augustin Andrašák (Jabłonka), František Bednářík (Nowa Biala), Alojz Biel (Zubrzyca Góra), Augustín Bryja (Lapsze Wyżne), Alojz Galuš (Krempachy), Vladimír Hess (Lublin), František Chalupka (Nowa Biala), Bronisław Knapek (Mikołów), Ján Kovalík (Zubrzyca Dolna), Andrej Kucek (Lipnica Wielka), František Kurnát (Nowa Biala), Wacław Luščinský (Zelów), Lídia Msalová (Zubrzyca Góra), Lídya Mundilová (Kuców), Ignáč Nižník (Myślenice), František Paciga (Krempachy), Alžbeta Stojowska (Warszawa), Ján Spernoga (Warszawa), Růžena Urbánová (Gęsiniec), Andrej Vaksmanský (Trybsz), Andrej Vojtas (Jurgów).

Tłumaczenie i korekta jęz. czeskiego — Eva Rudnická; tłumaczenie na jęz. słowacki — Alžbeta Stojowska; weryfikacja stylistyczna i korekta jęz. słowackiego — Ján Spernoga; red. techn. Mieczysław Pożarski; red. graf. Krystyna Iwanicka.

Nadesłanych rękopisów, fotografii i rysunków redakcja nie zwraca. Wydawca: Wydawnictwo Współczesne RSW „Prasa-Książka-Ruch”, 00-490 Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 28-24-11.

ADRES ZG TKCIS: 31-624 Kraków, ul. Szpitalna 38, tel. 212-92.

Prenumeratę na kraj przyjmuje Oddział RSW „Prasa-Książka-Ruch” oraz urzędy pocztowe i doręczyciele w terminach: do dnia 25 listopada na I kwartał i I półrocze roku następnego i cały rok następny, do 10 marca na II kwartał roku bieżącego; do 10 czerwca na III kwartał i II półrocze roku bieżącego; do 10 września na IV kwartał roku bieżącego. Cena prenumeraty: kwartałnicie 30 zł, półrocznicie 60 zł, rocznicie 120 zł. Jednostki gospodarki społeczeństwowej, instytucje, organizacje i wszelkiego rodzaju zakłady pracy zamawiają prenumeratę w miejscowościach Oddziałach RSW „Prasa-Książka-Ruch”, w miejscowościach zaś, w których nie ma Oddziałów RSW — w urzędach pocztowych. Czytelnicy indywidualni opłacają prenumeratę wyłącznie w urzędach pocztowych i u doręczycieli.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch” Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, Konto NBP XV Oddział w Warszawie Nr 1153-201045-139-11. Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę jest droższa od prenumeraty krajowej o 50% dla zleceniodawców indywidualnych i o 100% dla zleceniodawców instytucji i zakładów pracy.

Oddano do składu 2.08.1982 r. Numer podpisano do druku 1.09.1982 r.

Druk: Prasowe Zakłady Graficzne RSW „Prasa-Książka-Ruch”, 00-375 Warszawa, ul. Smolna 10. Zam. 349. Z-55. Nr indeksu ISSN 0514-0188.

Sí ideálna manželka?

ISTE SA TI ZDA, ŽE ÁNO, HOČI INI MAJÚ MOŽNO INU MIEN-
KU... TEDA PREVER SAMA SEBA. NÁŠA PSYCHOZABAVA TI V
TOM POMOZE.

I. 10. VÝROČIE SVADBЫ OS-
LAVILI MANŽELIA HOSTI-
NOU LEN VO DVOJICI. NA-
RÁZ MANŽELKA VSTALA A
VÝSLA SAMA DO ZÁHRADY.
PREČO TO UROBILA?

CESNAK AKO PRÍSADU A TY
HO NEZNASAS. AKO SA ZA-
CHOVAS?

1. Usiluješ sa ho presvedčiť,
aby používal iné, tuhé prísady s
menej „agresívnu“ vôňou.
2. Pokúšas sa zvýknut si na
vônu cesnaku.
3. Variš striedavo raz s ces-
nakom, raz bez neho.

VII. TWOJ MANŽEL JE
HĽBOKO VERIACI A TY SI
NEVERIACA. AKY POSTOJ K
NEMU POVÁZUJES ZA NÁJ-
SPRÁVNEJŠIU?

1. Chodíš s ním na cirkevné
slnnosti, lebo mu nechceš spo-
sobiť neprijemnosti.
2. Nerobis žiadne pokusy ani
narážky, aby si ho presvedčila,
že práve ty máš pravu.
3. Keby si bola veriacia, rada
by si s ním diskutovala o pod-
state vieri.

CHCELA SPLNÍŤ PRIANIE A
ZMENIŤ CHARAKTER TWOJHO
MUŽA. KOKEO PERCENT BY
SI V NOM CHCELA ZMENIŤ?
Odpoveď

OTÁZKA	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
OTÁZKA	1	2	3	4	0	5	3	5
I.	0	3	5	—	2	5	—	0
II.	0	2	5	—	2	5	—	—
III.	2	5	0	—	—	—	—	—
IV.	0	2	5	—	—	—	—	—
V.	0	1	3	5	—	—	—	—
VI.	5	0	5	0	—	—	—	—
VII.	3	5	2	0	—	—	—	—
VIII.	5	3	1	0	—	—	—	—

40-21 BODOV

Si ideálna manželka. Manžel-
stvo by ti malo dávať veľa spo-
kojnosti. K svojmu partnerovi
na všetko, čo súvisí s ním a ce-
stám manželstvom. Si tolerantná,
starostlivá, obratná, moderná a
dobrá. Vieš znášať a chapat man-
želové úchytky, uprime sa za-
ujímať o domácnosť, nemáš kom-
plex žiarivosti a pocit krvdy v
manželstve.

12-0 BODOV

Nie si spokojná so svojou úlo-
hou manželky. Si snáď proti
manželstvu? Určite nie si zá-
stankyniou manželstva týmu na-
sich babičiek, kde manželka mu-
sel s úsmievom na ústach zná-
sat všetky manželove nedostatky.
Más kritický a podozievavý
vzťah k partnerovi. Pokúšas sa
ho malými trestami podriadiť
svojim zásadám, čo je často pri-
činou zbytočných konfliktov. Si
malicherná, phá obav a strachu.

1. Píkantné vtipy, hlavne s
erotickou tematikou.
2. Subtilné, vtipné príhody —
svoje aj počuté od iných.
3. Kritické podrobnosti týkaj-
úce sa tvorivoj chovania a cho-
vania tvojich priateľek.

VI. TÁTO SNÍMKА PRE-
STAVUJE ZENATEHO MUZA.
KTO VĒTA HO NAJEPŠIE
CHARAKTERIZUJE?

20-13 BODOV

Tvoje očakávania sa spinili.
život vo dvojici chápe ako stre-
nutie dvoch ľudí, ktorí tak isto
draciú pre domov a vzájomne
riešia všetky problémky v siedne-
ho dňa. Chcela by si, aby tvor
manžel bol ryterom, verným a
bezchybnym. Ak taky nie je,
si vnútorné sklamaná. Ale to ti

4. Ak by si bola veriacia, po-
rodine a dobre si plní svoje do-
máce povinnosti.
2. Je to primitívny a prehľý
muž.
3. Tento muž zbožňuje svoju
manželku, je knej veľmi něžný.
4. Tento muž rád flirtuje a

Z ASTROLOGOVY KRONIKY

Hviezdy o tom, čo vás čeká v září

OSOBY NAROZENÉ VE ZNAMENÍ BERANA
(21.III.-20.IV)

Prvni dny září budou bohaté na událo-
sti. V osobních vecach vás čeka menší
úspech. Koncem mesiaca môžete očekávať
zdravotní potíže. Druna polovina mesiaca při-
znívá pro cestování.

OSOBY NAROZENÉ VE ZNAMENÍ BLÍ-
ŽENCU (21.V.-21.VI.)

Měsíc vhodný pro umění a sport. Podáří
se vám úspěšně vyřídit úřední záležitosti.

Pozor na dopravní nehody!

OSOBY NAROZENÉ VE ZNAMENÍ RAKA
(22.VI.-22.VII.)

V první polovině měsíce úspěšny v práci.
Kolem 15. září očekávejte zprávy od rodi-
ny. Druhá polovina měsíce přinese rozličné
pochybnosti — budete opatrní a ovládete se.

OSOBY NAROZENÉ VE ZNAMENÍ LVA
(23.VII.-23.VIII.)

Měsíc příznivý po všechn stránkách, i v
lásku a přátelství. Kolem 10. září můžete
očekávat nejakou výhru.

OSOBY NAROZENÉ VE ZNAMENÍ PANNY
(24.VIII.-23.IX.)

První polovina září přinese dost kriti-
kých dní. Druhá polovina bude stasná v
lásku, zajímená pro mlade vdovy. Na obzoru
finanční zlepšení.

OSOBY NAROZENÉ VE ZNAMENÍ VAH
(24.IX.-23.X.)

Začítek mesiace příznivý, od 10. září lze
očekávať starosti, spojené se změnou zaměst-
nání. Míze také dojít k neshodě se sousedy
a přibuznými.

OSOBY NAROZENÉ VE ZNAMENÍ SKOR-
PIONA (24.X.-22.XI.)

Na oboru seznámí se zajímavý člově-
kem. Pro obchodní záležitosti a cestování je
to měsíc nepríznivý. Neopodnikejte nic díle-
žitého od 3. do 6. září.

OSOBY NAROZENÉ VE ZNAMENÍ STREL-
CE (23.XI.-23.XII.)

V lásku měsíc nepríznivý, nejedna žena se
dočká zklamání. Koncem mesiace poněkud
lepší podmínky. Můžete očekávat milý dopis.

OSOBY NAROZENÉ VE ZNAMENÍ KOZO-
ROŽCE (22.XII.-20.I.)

Stoupne vaše podnikavost a energie. Měj-
te se na pozoru před alkoholem, který může
zkrátit všechno, co jste dlouho budovali.

OSOBY NAROZENÉ VE ZNAMENÍ VODNÁ-
DÝCH (21.I.-18.II.)

Láska bude hrát velkou úlohu v životě mlá-
dých lidí. Kolem 4. září neradime cestovat
ani využívat závažnejší záležitosti. Koncem mě-
síce přináší pro rodinu a bytové záležitosti.

OSOBY NAROZENÉ VE ZNAMENÍ RYB
(19.II.-20.III.)

Druhá polovina září přináší než-
dělky všechno, co vás v posledních měsících
zlepšená zdraví zejména u osob, které trpí
zánětkou nemocí.

HUMOR

